

DOMOLJUB

Stane 39 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Dopte in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. — Telefon 25-49. inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. — Telefon 29-92.

Žalostna obletnica

Dne 9. oktobra je minilo leto dni, odkar je v francoskem Marseju zločinčeva roka umorila našega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Vsa država je onemela v globoki žalosti in resni srbi za bodočnost. Vsakdo se je zavedal, da je ta zločin vzel Jugoslovanom moža, ki je z močno roko varno vodil usodo mlade države. Ali mu bo mogoče najti namestnika? Ali se bodo državljani zavedali važnosti trenutka? Naši sovražniki so se že veselili, misleč, da je s smrtjo velikega kralja tudi konec njegove države. A zmotili so se. Ljudstvo je vprav v onih žalostnih dneh pokazalo vsemu svetu, kako dragoceno dedščino je zapustil rajni kralj: veliko in močno Jugoslavijo. Bolj kot kdajkoli prej so naša srca zagorela v ljubezni do države. Modri kralj je v svoji operoki mislil tudi na svojega namestnika. V Nj. kralj. Vis. knezu Pavlu ima naša država moža, ki hodi po od rajnega kralja začrtani poti, moža, čigar glavna za sluga je, da je ljudstvo zopet svobodneje zadihalo. Upamo, da bodo leta, ko knez-namestnik v imenu našega mladega kralja Petra II. vodi usodo države, pripomogla do tega, da se bodo vsi trenutni nesporazumi, ki se še tu in tam pojavljajo, odstranjeni in da bo naš mladi kralj z veseljem osebno vzel kraljevsko žezlo v roke in srečno vladal srečni Jugoslaviji.

Šola in ljudstvo

Zakon o narodnih šolah določa v § 8.: »Osnovna šola traja 4 leta, višja narodna šola, za otroke, ki so dovršili osnovno šolo, pa do dovršenega 14. leta prav tako 4 leta. Za vseh teh osem razredov je šolanje obvezno.

Ce bi se hotel ta zakon v pravem smislu izvajati, bi vsaka šola morala imeti štiri razrede osnovne šole in štiri razrede višje narodne šole, to je, imeti bi morala osem šolskih sob, osem učiteljskih moči in vse primerne učne pripomočke. Vsi vemo, da je takih šol malo, da je zelo mnogo še eno- in dvorazrednih ali kvečjemu tri- ali štirirazrednih. Eno je pa povsod, namreč — osemletna šolska obveznost za otroke.

Gotovo ni pametnega Slovaka, ki bi ne bil za to, da je danes mladini potrebna dobra in temeljita šolska izobrazba, ki jo usposablja za trd življenjski boj. Zato tudi nihče ne more biti proti osemletni šoli za otroke, ako taka

šola res izpolnjuje svoj namen. Razumljivo je pa, da šole, ki nimajo niti zadostnih primerenih prostorov, niti učil, niti primernih učiteljskih moči, tega ne zmorejo. Kdo hoče otroka osem let v šoli držati, mu mora tudi nekaj nuditi. Zato je gotovo proti vsem vzgojnim načelom, ako se ta določba o osemletnem šolskem pouku tolmači učiteljstvu v komoditeto. Znani so nam slučajji, ko je šolski upravitelj, ki seveda poučuje v višjih razredih, kratkoma predpisal podrejeni učiteljici, koliko učencev sme izdelati v nižjih razredih in koliko jih mora pasti, češ, da ne bo preveč obremenjen s prevelikim številom učencev v svojih oddelkih. Znani so nam tudi slučajji, da so učitelji v dobi preteklega režima kaznovali očete, ki se niso brezpogojno udali njihovim političnim naročilom, s tem, da so odredili, da so jim otroci obsedeli po eno ali celo dve leti brez potrebe v enem in istem oddelku.

Vsak si lahko predstavlja vpliv takega vzgojnega postopanja na otroke. Take vzgojitelje bi bilo treba kot svarilen vzgled najstrožje kaznovati.

Nekaj žudnega je v tem, da nekateri učitelji smatrajo to določbo osemletnega obveznega šolskega pouka kot veliko pridobitev in se na vse kriplje bore proti vsakim olajšavam, ki jih zakon o narodnih šolah sam predvideva. Gotovo ne zagovarjamo zlorab glede olajšav, kakor sploh ne zagovarjamo nobenih zlorab. Prepričani pa smo, da ni v redu, ako se hočejo na vsak način zadržati starejši učenci v šoli, kjer mora ena učna moč počevati po pet ur, včasih tudi po štiri do šest razredov skupaj v premajhni sobi, kjer morajo po par let poslušati stalno eno in isto tvarino, tako da šola ne pospešuje umstvenega razvoja, ampak je naravnost prilika za duševno lenuharjenje. Mislimo, da bi bil tisti čas boljše porabljen, ako bi deček mesto sedel v šoli, pod vodstvom svojega skrbnega očeta, dobrega gospodarja, pridobival praktične nauke v pridobitnem življenju, ali če bi deklet doma pod vodstvom matere, dobre gospodinje, začelo gospodinjstvo praktično šolo. Z eno besedo, bi moral vsak učitelj, predno nasprotuje podelitvi predvidenih olajšav od osemletne šolske dobe, vprašati svojo vest, ali v resnici more učencem toliko udititi, da je prepričan, da učenci pri njem več pridobe, kakor bi pridobili doma, pod vodstvom staršev, prvih in najvažnejših vzgojiteljev.

Zanimivo je, da vlada po deželi splošno prepričanje, da učenci sedaj nič več ne pridobijo v šoli, kakor so svoj čas v precej krajši učni dobi, da, mnogokrat se čujejo pritožbe, da prihajajo slabše podkovani iz šol, kakor prej. Šolske občine morajo žrtvovati velike vsote za šolske vrtove, celo posebni nadzorniki za te vrtove so predvideni, kmečki gospodarji po deželi pa tožijo, da so ti vrtovi samo za privatno zabavo in priboljšek za upraviteljevo gospodinjstvo, učenci pa imajo dostikrat od teh vrtov samo to, da jih nažene učitelj sem in tja popletiti stezice med gradani. Javnost pa nima od teh vrtov za napredek in vrtnarsko izobrazbo ničesar. Učitelji se silijo v različne organizacije, za gospodarski napredek jih dela jako malo.

Naše ljudstvo je za napredek osnovnih šol ogromno žrtvovalo. Zanimiv bi bil pregled, v kakšnem razmerju je davčna podlaga nasproti šolskim proračunom v naših občinah. Zato se ljubezni do šole našim ljudem ne more odrekati. Pri tako velikih žrtvah pa mora imeti ljudstvo tudi besedo glede šolstva. Ako osemletna šolska doba nalaga ljudstvu velika bremena, jih ljudstvo po svoji moči tudi nosi. Seveda, ako se zahteva za gradbo nove šole 200.000 Din, davčna podlaga je pa samo 2400 Din, je to nemogoče. Ravno tako se zavedamo, da učiteljstvo vsega ne zmore, upravičeno pa zahtevamo, da izvrši vse, kar more. Ako učiteljstvo strogo zahteva za šolski

Popravite krivice

Menda niso bivši režimovci nikjer tako brezobzirno gospodarili, kakor v našem šolstvu. V slovenskem učiteljstvu in med slovenskimi profesorji so hoteli imeti bivši protiljudski režimi najtrdnjšo oporo. Učitelj naj bi bil v vsaki vasi graditelj njihove zvečne, kot granit trdne JNS, učitelj naj bi bil duša vseh naprednih društev, učitelj dopisnik in širitelj njihovih časopisov in knjig, učitelj naj bi bil dedektiv in denuncijant, ki bi izvohal vsako »protidržavno« šušljanje in o tem obvestil nadrejene oblasti itd. Zal, moramo tu približi, da je velika večina slovenskega učiteljstva pokazala, kako mehko hrbtenico ima. Udinjali so se režimu in stanki, ki je vlada, tako zelo, da so zelo omadeževali svojo stanovsko čast in si sami vzeli mnogo ugodja, ki so ga doslej še uživali med ljudstvom.

Vendar pa so med učiteljstvom tudi častne izjeme. Mnogim se je gabilo tako poniževanje učiteljskega stanu in rekli so: ne! Toda gorje jim! Taki značaji so občutili vso težo zaničevanja in preganjanja.

Poglavje zase je bilo krščansko misleče učiteljstvo, zlasti ono, ki je bilo organizirano v »Slomškovi družbi«. Ti so bili od vsega početka »nezanesljivi«. Zanje sploh ni bilo pravice. Učitelj, ki se je upal redno v cerkev in k zakramentom, ki se je upal v katoliško prosvetno društvo ali v cerkvene organizacije, je bil že zaradi tega preganjan, brez ozira na njegove uspehe v šoli, brez ozira na priljubljenost med ljudstvom. Zato lahko trdimo, da krščansko učiteljstvo ni trpelo predvsem zaradi političnih razmer, ampak zaradi svojega krščanskega prepričanja, saj vemo, da so bili kar vsi veljavni nasilneži bivših režimov prepričani svobodomiselci.

Naj navedemo danes nekoliko kričečih primerov preganjanja v vrstah našega učiteljstva.

Broje Mirko, učitelj v Stari Oselici, je bil odpuščen iz službe brez vsake preiskave. Denuncijant, ki ga je brez vsakega vzroka ovdil, se je sam ustrelil.

Erijava Franc, učitelj v Mostah, je bil preganjan v Vučitrn na albanski meji. Imenovan je znan zaradi svojega literarnega delovanja in kot vodja različnih krščanskih organizacij. Šele zadnje dni so mu popravili krivico s tem, da je dobil mesto v ministruvstvu prosvete v Belgradu.

Grad Boris in njegova žena Elizabeta **Grad**, upravitelj in učiteljica na Vrhopolju, sta bila prestavljena v Mirkovec v dunavski banovini. Oba sta se udeleževala v katoliških prosvetnih organizacijah.

Grad Janke, bivši šolski nadzornik in upravitelj 8 razredne šole v Mostah, je bil za-

proračun potrebno zneske, seveda tudi samo ne sme v tem proračunu dajati prednost postavkam za svojo udobnost, postavkam za izpopolnitev učil. V kolikor pa ne zmora vsega ne učiteljstvo, ne občina, v kolikor je nemogoče preskrbeti za primerne prostore, primerna učila in primerne učne pripomočke, je pa upravičeno, da se dovoljujejo predvidene olajšave tega zakona, naj se zaupa tudi očetom in materam, da znajo svoje otroke tudi marsikaj pametnega in koristnega naučiti, in naj se jim verjame, da bodo to storili morda celo z večjim veseljem in z večjo ljubeznijo, kot preobloženi učitelji.

radi odločnega krščanskega prepričanja in na podlagi nešteti ovadb političnih nasprotnikov degradiran za navadnega učitelja na šoli, kjer je bil prej upravitelj.

Golebič Peter, učitelj na Jesenicah, je bil prestavljen na Primskovo. Njegova žena učiteljica je ostala na Jesenicah. Politično se ni udeleževal, pač pa je bil preganjan zgolj vsled krščanskega delovanja v šoli in izven nje.

Hladnik Leopold, šol. upravitelj v Cerknici, je bil prestavljen kot učitelj v Stari trg ob Kolpi, še prej pa upokojen, pa je bil njegov upokojitveni dekret preklican. Krivica, ki se je temu možu godila kljub njegovi odlični vsestranski kvalifikaciji, je bila tako velika, da je bilo celo bivših režimcev sram zaradi njih in so ga potem, ko je preстал velike duševne muke in gnotno škodo, vendarle pustili na svojem starem mestu.

Hartman Janez in njegova žena učiteljica sta bila prestavljena iz Nove Cerkve k Sv. Ani nad Tržičem, od tam nazaj v Slov. gorice, nato pa v Loški potok. Preganjana sta bila samo zaradi krščanskega prepričanja.

Jaklič Vida je bila zaradi delovanja v krščanski prosveti prestavljena iz Grosuplje v Gerlince v Prekmurju.

Jare Vera je bila iz istega vzroka preganjana iz Skocijana pri Turjaku v Strekljavec pri Semiču.

Kokalj Franc je bil zaradi krščanskega življenja in mišljenja preganjan iz Komende v Smolčev v Drinski banovini.

Kopriva Alfonz je bil s svojo ženo učiteljico prestavljen z upraviteljskega mesta v Lokvici za navadnega učitelja v Dobrnič.

Lampe Pavla je bila preganjana iz istega vzroka iz Viča v Krško.

Lušar Fortunat, bivši banski šolski nadzornik, je bil proti svoji volji upokojen kljub 38 službenim letom v VI. polož. skupini, dočim učiteljci dosežejo v. skupino že po 35 službenih letih.

Lušar Marija je bila premeščena iz Črnuč v Vel. Gaber. Vzrok: krščansko delovanje in življenje, ki ni bilo po godu denuncijantom.

Lužnik Franc, šolski nadzornik v Gor. gradu, je bil 6 dni zaprt in eno leto brez službe. Ko so se pa denunciacije izkazale za neutemeljene, je bil prestavljen kot učitelj v Skomarje na Pohorju, 900 m nad morjem.

Malešič Janko, šolski upravitelj v Skocijanu pri Mokronogu, je bil zato, ker ni volil pri občinskih volitvah režimskega župana, in ker je deloval v katoliških prosvetnih organizacijah premeščen kot učitelj v Zetale. Žena učiteljica in družina je ostala v Skocijanu.

Mihelič Ivana je bila iz St. Vida n. Ljubljano premeščena v Preško. Vzrok: Odločno krščansko življenje in mišljenje.

Neržina Aleksander, bivši šolski nadzornik in šolski upravitelj v Gandanah, je bil radi svojega krščanskega nazora degradiran.

Petrlin Alojzij, šolski nadzornik v Kočevju in šolski upravitelj, je bil degradiran na navadnega učitelja v Kočevju.

Parenta Antonija je bila iz Predoselj pri Kranju preganjana v skalnato vas Raba v Dalmaciji, kjer je nevarno zbolela. Od tam je bila prestavljena v Trebelno.

Petelin Albin je bil zaradi delovanja v kat. prosvetnih društvih večkrat denunciran, preganjan in prestavljen iz Cerkelj ob Krki v kočevski Skrilji.

Parenta Viktor je bil radi denunciacij in krščanskega svetov. nazora preganjan iz St. Vida n. Ljublj. v Vitanje in od tam na Remšnik na Pohorju.

Peček Alojzij je bil zato, ker pri obč. volitvah ni volil Pucljevih pristašev, nenumdoma prestavljen v Prnjavor v Mor. banovini.

Prijatelj Josip je bil iz istega vzroka premeščen iz Vel. Lašče v kočevsko Golenico.

Ponikvar Stanko je bil zaradi delovanja v katol. prosvetnih organizacijah iz Zagorja premeščen na Prežganje. Družina je ostala v Zagorju.

Pucelj Ivana je bila iz Dobrepolj preganjana na Toplo Reber. Vzrok: krščansko mišljenje in delovanje.

Rott Lea je bila kot upraviteljica v Konjicah večkrat zlobno preganjana, nato prestavljena na Telče pri Mokronogu.

Sirnik Franja, upraviteljica v Skocijanu pri Mokronogu, je morala v Strekljavec v Beli krajini.

Skebe Venčeslav je bil zaradi krščanskega mišljenja in delovanja z upraviteljskega mesta v Novem mestu degradiran na navadnega učitelja.

Preganjana Slapšak Stana je umrla.

Strukelj Ivan, bivši večletni okr. šolski nadzornik in upravitelj 8 razredne šole na Viču, je bil degradiran na učitelja na enozredni nemški šoli v Ljubljani. G. Strukelj je predsednik Slomškove družbe. Sedanja vlada mu je že popravila krivico s tem, da ga je imenovala za banovinskega šolskega nadzornika.

Slibar Anton je bil iz Zagorja preganjan na Primskovo, od tam pa na Sv. Goro. Vzrok: njegovo prepričanje.

Valjavec Franc, šolski upravitelj Boh. Srednji vasi, je zaradi tega, ker ni volil volišče, moral za navadnega učitelja v Razbor.

Slapšak Julij, priznani mladinski pisatelj in kulturni delavec, šolski upravitelj na Pralah v Ljubljani, je bil degradiran na učitelja, nato pa mu je bil ukazano bolezenski dopust, čeprav je zdrav.

Rott Angela, učiteljica v Konjicah, je bila nekaj mesecev suspendirana, sodišče je dokazalo, da so denunciacije neutemeljene, ona pa je kljub temu bila preganjana v Solčavo.

Stele Andrej, učitelj v Ponovičah, je prišel v disciplinsko preiskavo in bil končno suspendiran, nato pa zopet nastavljen v Izlakah čeprav se je izkazalo, da so bile denunciacije proti njemu neresnične.

Gospodarič Jakob je bil odstavljen kot upravitelj mešč. šole na Jesenicah, ker je sodeloval v krščanskih organizacijah. Na njegovo mesto je bil imenovan veliko mlajši tovariš.

Brandstätter Marija je bila z mešč. šole v Trbovljah premeščena v Veliko Kikindo zaradi kršč. mišljenja in življenja.

Novak Marija, najstarejša nastavnica na mešč. šoli v Šiški, je bila večkrat preganjana in pri imenovanju za upraviteljico jo je prekosila tovarišica, ki ima 16 službenih let manj kot ona.

Rott Gotard je bil s svojo ženo učiteljico prestavljen iz Ribnice v Tržič proti njegovi volji in brez vzroka, zgolj zato, ker njegovo krščan. naziranje ni bilo po godu krajevnim činiteljem.

Slapšak Dora je bila preganjana iz Slovenije v Subotico v dunavski banovini, odkoder je sedaj že dodeljena mešč. šoli v Ribnici.

Čstere Anton, bivši ravnatelj mešč. šole v Tržiču, je bil iz polit. vzrokov prestavljen v

Senovo. Mož ni naš somišljenik, vendar je znan kot objektiven, pošten in zelo delaven.

Milkovič Adam, upravitelj na Karloviči in mladinski pisatelj, je bil odpuščen iz službe, ker ni volil Pueljevih kandidatov. Pozneje je bil sprejet zopet v službo in nastavljen v kamniške hrube, kjer še sedaj dela pokoro za svojo značajnost.

Markič Lojze je bil iz St. Janža pregnan na Kolovrat.

Joško Babšek, profesor na učiteljski v Mariboru, je bil pregnan na mešč. šolo v Zupanji v Sremu. Na njegovo mesto je prišla učna moč z dvema letoma službe, on pa ima 14 službenih let.

Pogačar Andrej je bil po 25 letnem službovanju v Kamniku pregnan na Trebelno, kjer za svojo družino niti stanovanja ne more dobiti.

Jenko Ljudmila je bila pregnana iz Mirne zato, ker je zahtevala odškodnino za poškodbo, ki ji jo je napravil pes nekega veljaka.

Rusijan Ambrozij je bil iz Drnovca pregnan v Vuzenico, degradiran. Imel zaradi denunciacije več hišnih preiskav in bil nešteto krat pregnan.

Sereelj Ana, odlično kvalificirana učiteljica, je zaradi svojega prepričanja imela v 7 službenih letih že kar 8 službenih mest.

Papler Marija je bila vsled domačih intrig pregnana iz Zabnice v Vodice.

Japelj Pavle, znan delavec po naših prosvetnih društvih, je bil pregnan z Vrhnike v Stari trg, od tam v Hinje, s Hinj na Sela in od tam zopet v Hinje.

Vartnik Marica je bila pregnana iz Ribnic. Loški potok, od tam pa v Rožni dol.

Miršman Ana, vzorna vzgojiteljica, je bila zaradi domačih denunciacij pregnana iz Dev. Mar. v Polju v Javorje, kjer je nevarno zbolela. Vzrok: izvenšolsko delovanje pri Marijinem vrtcu.

Žnideršič Rudolf, korekten in značajan mož nasprotnega prepričanja, je bil pregnan iz Leskoveca v St. Rupert nad Laškim.

Matoh Roza je bila, ker je bila bivša Orlica, pregnana iz Trebnjega v Skočijan.

Aljantič Marija je morala iz Mokronoga na Trebelno, ker se je upala udeležiti škofovega sprejema ob birmovanju, in ker je delovala v krščanski prosveti.

Melhijor Dacar je moral z Bleda v Poljane nad Skofjo Loko, od tam v Vel. Polano v Prekmurju, od tam pa na Mali Slatnik.

Nanut Anton, ne naš pristaš, ki pa se ni udinjal režimu, je bil premeščen iz Mengša na Svibno.

Kržišnik Ivan je bil z upraviteljskega mesta v St. Petru pri Novem mestu prestavljen v Čatež pri Brežicah.

Skubič Vinko je bil pregnan iz Kapele v Papeže, od tam pa v Hrvatsko Primorje.

Guna Vinke je bil pregnan iz Motnika v Peče, iz Peč v St. Gotard, ker ni hotel kloniti nasilju.

BANKA BARUCH

II, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitrejša in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštai uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BRUXELLES: No 2064-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLLANDE: No 1438-66 Ned. Meent. LUXEMBOURG: No 597 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

Ko bi oče moral priti

Moralo bi se samo z Radionom

Schichtov

RADION

pere sam

RAZGLED PO SVETU

V Abesiniji so zagrmeli topovi

Po dolgotrajnih vojaških pripravah in po dolgotrajnih prekanjih pri Društvu narodov se je Italija odločila, da postavi svet pred gotovo dejstvo in da vkoraka z oboroženo silo v Abesinijo. Pred par dnevi so se vojaške operacije začele in razvile so se v pravo vojno. Italijani prodirajo od več strani v Abesinijo. — Njihova armada je najmoderneje opremljena. Zlasti so dobro založeni s tanki, zrakoplovi za bombardiranje in s strojnimi puškami. Po dolgih in nevarnih bojih se je Italijanom posrečilo zavzeti mesto Aduo, kjer so bili pred 40 leti od Abesincev strahovito tepeni. Več krajev v zaledju so Italijani že obmetavali z letalskimi bombami. Vojnih žrtev je razmeroma veliko število.

Ne smemo pa misliti, da imajo Italijani lahko delo. Del Abesinije je suha puščava, del pa visoko gorovje z velikanskimi prepadi, ki onemogočajo bojevanje v navadnem pomenu besede. Abesinci so junaki; bore se na življenje in smrt. Tudi so razmeroma dobro oboroženi in gospodarji više ležečih postojank. Napade Italijanov hrabro odbijajo. Marsikje so jih pognali nazaj. Abesinsko vojsko vodi

cesar sam, ki je znan kot neustrašen pa obenem prevdaren mož.

Kaj bo vojna še prinesla, ne vemo. Zadaž so še druge težave, zlasti Anglija, ki nikakor ne bo pustila, da bi se Italija okoristila na njen račun. Anglija namreč tudi škili v Abesinijo...

ITALIJA

s Za slučaj vojne z Anglijo. Italijanski finančni minister je pooblaščen, da izplača družbi Svea 60 milijonov lir posojila v desetih letnih obrokih. Prvi obrok 6 milijonov lir je bil že izplačan 30. septembra. To žrtve je vzela Italija nase zato, da bi v slučaju konflikta z Anglijo mogla obvladati Otrantsko ožino in se posluževati albanskih pristanišč, da prepreči vpad angleškega brodogva v Jadrano. To je postalo potrebno zaradi tega, ker se je bati, da ne bi monarhistična vlada, ki jo bodo v Grčiji in v Krakem dobili, odprla Angliji vsa grška pristanišča.

s Iz zadnjega Mussolinijeva govora. Po radiu, z zvonovi in tovarniškimi piščalkami

so ono sredo popoldne razglasili v Italiji fašistični alarm. Na ta poziv so morali vsi moški odhiti na določena zbirališča, kjer so krejski zvočniki prenašali Mussolinijev govor iz Rima. Mussolini je najprej povdaril, da danes 20 milijonov Italijanov, zbranih na teh zbirališčih manifestira neomejno voljo italijanskega naroda, da zahteva svoj prostor na soino. Po svetovni vojni je bila Italija za svoj delež opeharjena, sedaj se ne pusti več premotiti. Na gospodarske sankcije bo odgovoril italijanski narod z večjo požrtvovalnostjo, na vojaške ukrepe z vojaškimi ukrepi, na ukrepe z orožjem pa z dejanji z orožjem.

BOLGARIJA

s **Novo zarote** so odkrili te dni v Bolgariji. Pripravil jo je znani polkovnik Vlčev v zvezi z nekaterimi vojaškimi krogi in zemljelci. Zato je vlada proglašila obredno stanje. Celo vrsto voditeljev zarote je oblast zaprla. Zarota naj bi izbruhnila na dan obletnice, ko je prišel kralj Boris na prestol in naj bi bil ta dan kralj tudi odstavljen.

AVSTRIJA

s **To in ono**. Bolečki prefekt je prepovedal film »Izgubljeni sin«, v katerem igra glavno vlogo znani tirolski filmski igralec Trenker. Film je dobil v Rimu prvo državno nagrado. — **Na dež**, sodnji v Gradcu je neki obtoženez z revolverjem obstrelil sodnika, drž. pravdnika in neko pričo. — Na celovski postaji se je dogodil sledeči slučaj: uvozil je pliberški vlak, v katerem se je nahajala neka žena v težkih porodnih krčih. Službojoči orožnik ji takoj priskočil na pomoč in strokovnjaško vrši službo babice. Nato došli rešilni voz je odpeljal mater in novorojenčka zdrava v porodnišnico. — Za župana na Dječah je bil izvoljen posestnik Jožef Napečnik, za svetovalec pa gostilničar Polestnik in posestnik Jurij Kitz. — Na železniškem tiru ob celovškem Lendu so našli povoženega mizarkega pomočnika Friedricha Unterwegereja. — Vlomili so v občinsko blagajno v Cajni pod Dobračem in odnesli 2000 šilingov.

AMERIKA

s **Razno**. V Jolietu Ill. je umrl 42 letni Stefan Smrekar iz Stične. — V Chisholmu je večina mestne vlade z županom vred v rokah mladih Slovencev. — V Pueblo Colo je preminula Františka Mohar s Ceste pri Dobropoljah. — V šolo nove slovenske fare Presv. Trojice v Milwaukee sta dospeli dve žolski sestri Slovenki, ki sta že prevzeli za pouk 90 slovenskih otrok. — V Franklin Kans. je odšel v večnost 61 letni Anton Lesjak iz Krašnje pri Kamniku. — V Calumentu Mich. so djali v grob 46 letnega Josipa Umana iz Smihela na Dolenjskem. —

DROBNE NOVICE

Močno gibanje proti vsem tujeem je nastalo v Abesiniji.

V tvornice za terpede bodo spremenili v Angliji eno največjih tvornic za umetno svilo.

Z izbruhom vojne v Abesiniji bodo vojni stroški Italije narasli na 25 milijonov hr dnevno.

Naročila za 400.000 vojaških čevljev je dobila tvrdka Bata v Italiji.

KAJ JE NOVEGA

Državna ureditev kmetijskih dolgov

Kmetijski minister dr. Svetozar Stanković je v zvezi z novo uredbo o zaščiti kmetov dal časnikarjem sledeče uradno pojasnilo:

»Z novo uredbo o zaščiti kmetov je vlada izpolnila svojo obljubo, da bo kot eno prvih vprašanj rešila vprašanje, ki spada med najvažnejša in najbolj zamotana gospodarska in socialna vprašanja naše države. Osnovna načela, ki so vodila vlado pri sprejetju te uredbe, so bila: končna ureditev kmečkih dolgov in osebna zaščita dolžnikov. Nova uredba predstavlja dosledno uporabo teh dveh načel. Uredba se nanaša na tiste kmete, ki spadajo pod staro uredbo iz l. 1932. Medtem, ko so bili dolžniki po stari uredbi enako uvrščeni, se po novi uredbi uvrščajo osebno. Vsi dolžniki se dele v tri vrste in to po višini dolgov in vrednosti njihove imovine.

V prvo vrsto spadajo dolžniki, katerih dolgovi ne presegajo 20% vrednosti njihove sedanje imovine. Za te dolžnike velja odplačilna skala stare uredbe, po katerih se dolgovi morajo plačevati v obrokih v teku dvanajstih let in to s 4% obresti. Upniki te vrste lahko po sodišču zahtevajo skrajšanje vplačilnih rokov do šest let, ako dokažejo, da dolžnik lahko plača dolg tudi v krajšem času.

V drugo vrsto spadajo dolžniki, katerih dolgovi znašajo 20% do 50% vrednosti njihove imovine. Tudi za te dolžnike velja že omejeva odplačilna skala, toda, če dolžnik misli, da ne more od svojih dohodkov plačati dolgove po tej skali, lahko pri sodišču zahteva poravnave z upnikom, in to bodisi v pogledu znižanja glavnice dolga, v pogledu obresti od 4 in pol odstotka na 2% ali pa v pogledu podaljšanja odplačilnih rokov do 25 let.

V tretjo vrsto spadajo dolžniki, ki so zadolženi s čez 50% vrednosti današnje njihove imovine. Tem se skupni znesek dolga zniža na 50% sedanje vrednosti imovine. To pomeni, da se kmečki dolgovi spravijo na največ 50% vrednosti imovine. Tudi ti dolžniki lahko zahtevajo in dobe iste olajšave kot oni iz druge vrste.

Za odpis dolgov v višini čez 50% do 80% od vrednosti imovine dolžnika se bo odredilo s posebnim zakonom upnikom pravično povračilo od strani državi.

V uredbi je nova odredba, po kateri dolžniki lahko plačujejo svoje dolgove v vlogah, in to do 80% od zneska dolga, toda 20% morajo plačati v gotovini. Plačevanje dolgov z vlogami se lahko vrši pri istem denarnem zavodu, kateremu dolžniki dolgujejo, kakor tudi z vlogami zavodov, pri katerih se nahajajo menice dolžnika v reeskontu.

Nadaljnja novost uredbe je ta, da bodo Narodna banka, Privilegirana agrarna banka in Državna hipotekarna banka v svojem delokrogu uveljavile odloke o olajšanju onim dolžnikom, na katere bi se sicer nanašala ta uredba.

V uredbo so vnešene še odredbe o zaščiti onih kmetov, kateri so se zadolžili z nakupovanjem zemljišča in radi tega prišli v težak

položaj. Prvi obrok plačila dolgov je po tej uredbi 15. november 1935. Obresti iz časa od 16. novembra 1934 do 15. novembra 1935 se bodo priračunale glavnici dolga. To je napravljeno radi slabe letošnje letine kakor tudi zato, da hi se dobil čas za dokončanje sodnega postopka po tej uredbi. Dolžne obresti pa, ki bi se morale plačati 15. novembra 1934, a so bile odložene na 1. oktober 1935, se morajo plačati do 15. novembra 1935.

Pri sprejetju uredbe se je upoštevalo sedanja plačilna zmožnost kmetov kakor tudi to, da se zaščiti interesi upnikov, posebno denarnih ustanov in njihovih vlagateljev. Z dokončno rešitvijo vprašanja kmetijskih dolgov se odstranja velika ovira za obnovitev kmetijskega kredita in za ozdravljenje gospodarskih razmer pri nas.

Dovolji zabavljanja

Čeprav je sedanja vlada opetovano izjavila, da hoče uredbo o znižanju plač popraviti del učiteljstva še vedno stika glave, zabavlja čez posamezne člane vlade na nedopusten način in demonstrira proti vladi s sklepi, ki bi občutno zadeli v kulturnem in gospodarskem pogledu narod in državo. Kdor razmere pozna, dobro ve, da velikemu delu učiteljstva pri tem rovanju ne gre več toliko za pravične plače, kakor pa za gonjo proti sedanjim vladim, ki je velikemu delu učiteljstva trn v peti. Saj ni imel pri prejšnjih režimih nobeden stan v svoji sredi toliko ovaduhov kot ravno učiteljski. Denuncijantom iz učiteljskih redov se ima ne samo dolga vrsta slovenskih duhovnikov, fantov in mož, ampak tudi lepo število potestnih učiteljev in učiteljic zahvaliti za marsikatero ostudno gonjo in težko prezkusnjo polpreteklosti. Merodajne oblasti pojdejo glede ureditve države po svoji začetni poti in se gotovo ne bodo ozirale na intrige tistih, ki rcsničnega miru v državi nočejo. Komur sedanja Jugoslavija ni všeč, naj si poišče udobnejši kotiček za mejo. Zabavljanja, kakor smo ga čuli te dni, pa mora biti konec.

OSEBNE VESTI

d Za novega prosvetnega inšpektorja je imenovan g. Ivan Dolenc, profesor na gimnaziji v Mostarju. — Za direktorja II. drž. realne gimnazije v Ljubljani je naznačen g. dr. Bogumil Remec, dosedanji direktor gimnazije v Kruškcu. Oba gospoda izvrstna profesorja sta bila pod prejšnjimi režimi prestavljena »službeno« na jug in sta prejela zdaj zadoščenje, h kateremu jima iskreno čestitamo!

d 65 letnice zakonskega življenja sta praznovala te dni v Sl. Jurju ob Ščavnici zakonec Mihael in Ana Verzel. Mihaelu je 91, njegovi ženi pa 93 let. Domači gospod župnik je v cerkvi opravil slovesne obrede železne poroke in nato prečital pismene čestitke knezoškofa dr. Tomažiča in ministra dr. Korošca, ki je tudi že rojak šentjurske fare. 120 let ni bilo takega dogodka v Sloveniji.

d Za nadzornika organistov novomeške dekanije je od škofijstva imenovan učitelj ljudske šole v Novem mestu g. Venčeslav

VINA dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI v Ljubljani.**

Skobe, ki že dolgo vrsto let vodí petje pri frančiškanih.

d Novega maršala dvora je imenovan kraljevski poslanik v p. g. Boško Colak-Antič.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Ker niso izpolnili zakonskih pogojev, je vlada sklenila, da ne dovoli nove Ljotičeve stranke pod imenom »Jugoslovanski narodni pokret Zbor«.

d Zastopnik državne imovine je zahteval v osješki razpravi zaradi Našičke 231 milijonov Din odškodnine, ker je bila za to vsoto oškodovana država na davkih in taksah. — Tako so delali, potem ni čuda, da nam primanjkuje denarja za najpotrebnejše.

d Liberalne časopisje tarna o zapostavljanju priganjačev bivšega režima. »Gorenjec« jokavcem odgovarja takole: Prav bi bilo, če bi ti ljudje pisali raje o tem, kako so porabili vsa sredstva in pri tem državo za milijarde zadolžili samo za one sloje, ki so bili nosilci protiljudskih teženj, kako so znali z nasiljem in potvarjanjem glasov pridobiti vso oblast po celi državi in jo tudi še sedaj imajo, kako so znali zasesti prav vsa mesta pri vseh javnih upravah z lastnimi pristasi, kako so celo v privatna podjetja seveda z grožnjami znali nameščati svoje lastne pristase in tako preko njih politično prisilili podjetja, da delajo z njimi ramo ob rami proti svojemu delavstvu in proti celokupnemu narodnemu gospodarstvu, v kolikor to pač ni bilo v rokah te tiranske družbe.

d Klub občinskih svetnikov Jugoslov. radikalne sejanice v Mariboru šteje 38 občinskih svetnikov. Predsednik kluba je g. Franjo Zebot.

d Minister za socialne politike je predpisal pravilnik, ki otežuje pri nas zaposlitev inozemski državljanov.

d Zakon zoper korupcijo je pripravljen in bo v kratkem predložen ministrskemu svetu. Da bi ga le kmalu sprejeli in da bi res kaj zalegal!

d Na 15 dni zapora je bil obsojen načelnik jasoniskega okraja, ker je dal na dan volitev nezakonito zapreti nekoga Gjorgjeviča.

d Kmečki magazin, Ljubljana, Krekov trg, št. 10 (nasproti mestnega doma), vam nudi najboljšo zimsko manufakturno blago po izredno nizkih cenah. — Obiščite trgovino in prepričajte se!

DOMAČE NOVICE

d Dne 9. oktobra je minulo leto, odkar je padel na Francoskem, zadet od smrtonosne krogle, jugoslovanski kralj Aleksander. Ob tej priliki so se vršile po vsej Jugoslaviji lepe spominke svečanosti. Bog, ki je pravičen sodnik, naj bo kralju-mučeniku obilen plačnik za vse, kar je ta dobrega storil za močno in srečno Jugoslavijo!

d Za zgradbo vseučiliške knjižnice v Ljubljani je dovolil ministrski svet 7.500.000 Din posojila pri Drž. hipotekarni banki.

d K našim manevrom v okolici Brčka so prispeli odposlanci skoraj vseh glavnih evropskih vojaških sil. Manevri so potekali odlično in so nov dokaz velike pripravljenosti naše vojske. Tudi narod je dokazal, da je z našo armado eno.

d Ljudske štetje v veliki Ljubljani. Z ozirom na to, da so Ljubljani priključene okoliške občine, je nastala potreba, da se v priključenih občinah izvede popis prebivalstva,

ki bo obsegal tako socialno, kakor tudi kulturno statistiko, ki je potrebna za splošno gospodarsko politiko. Zaradi tega dela mestno načelstvo priprave za popis prebivalstva v okoliških občinah, ki se bo izvedlo konec decembra.

d Številka tri je srečna številka! Tudi v Vašem življenju je najbolj važno troje: zdravje, lepota in sreča. Skrbite torej v prvi vrsti za zdravje svojih zob! Negujte jih redno z zobno kremo Sargov KALODONT, ki ima v sebi učinkoviti dodatek sulfurocinoleat dra. Bräunlich. S tem odpravite polagoma, vendar zanesljivo zobni kamen in preprečite, da se naredi drug.

d Prosvetni in občinski dom se blagoselili v nedeljo 29. septembra na Prežganjem. Ob tej priliki se je vršil prosvetni tabor, ki je v vsakem pogledu lepo uspel.

d Ime občine Rateče je izpremenjeno v Rateče-Planica.

d Glávni nagib za odpad od vere. »Jugoslavenski list« od 31. avgusta t. l. javlja med vestmi iz mesta Sarajeva naslednje: »Tekom meseca avgusta so 3 ženske zapustile svojo vero in prestopile v drugo. Nagibi za to, četudi se uradno ne objavljajo, so popolnoma očitni: gre za možitev. Dve katolikinj in ena židovka so prešle v pravoslavlje. V tem mesecu ni noben moški postal verski odpadnik.« Isti pojav opažamo tudi med nami: razbitje prejšnje zakonske zveze, da se more skleniti nova, to je glavni nagib za odpad. Pri nekaterih gre tudi za politično demonstracijo. Eno kakor drugo je vredno stroge obsodbe.

d Delavci so prenehali s stavko v celjski cinkarni. Uspeh stavke ni posebno velik, zakaj podjetje izplača delavcem le dve »božičnici«, in sicer eno takoj, drugo pa o božiču.

d Gozdna agrarna reforma je bila po izjavi pristojnih ministrov zaključena dne 27. septembra 1935. V dravski banovini je bilo razlaščenih 11 gozdnih veleposestev in znaša njih obseg 49.000 oralov. Razlaščene gozdove upravlja začasna državna uprava v Ljubljani.

d »Slovenski narodni« vzgojitelj Slomšek. V vašem listu z dne 25. sept. 1935., leto 48., št. 39, ste na strani 506 v prvem stolpcu priobčili članek z naslovom: »Slovenski narodni vzgojitelj Slomšek. V smislu paragrafa 26 in sledečih zakona o tisku izvolite priobčiti pod istim naslovom, z enakimi črkami in na istem mestu v zakonitem roku sledeči popravek: Ni res, da je »Kmetški list« glasilo Zveze društev kmetških fantov in deklet, marveč je to »Grudac«, mesečnik za kmetško prosveto. Nikoli ni bila Zveza kmetških fantov in deklet muezja, da je pravo vesetje v rajanju, pijančevanju in plesu, marveč je vedno navajalo kmetško mladino k zdravemu

in treznemu življenju, kar pričajo številna predavanja, članki itd. Ni res, da bi izobraževalno delo pri Zvezi vključene kmetške mladine obstajalo v plesu in da bi sredstvo za izobraževanje bila harmonika, temveč je res, da se vrši izobrazba s predavanji, tečaji, tekami, izleti, razstavami itd. Če se pa kdaj kmetška mladina po izvršenem delu poveseli in celo zavrti, pač ne more biti to v spodniko nobenemu resnemu človeku, saj so nas vedno učili, da je pošteno razvedrilo celo Bogu dopadljivo. S kmetškim pozdravom! Za zvezo kmetških fantov in deklet Ivan Kronovšek, predsednik, Stane Škrabar, tajnik.

d 400 gramov živega srebra so našli v nekem vodnjaku Dubrovnika. Nekdo je hotel z živim srebrom zastrupiti pitno vodo.

d Za 10 odstotkov hoče baje znižati najemnine v mestnih hišah Ljubljana.

d Tudi »Kmetški list« proti novim nujno potrebnim cerkvam. Pisali smo že, da se je »Delavska politika«, ki gotovo nima preveč naročnikov med podpiratelji cerkva, izjavila proti zidanju nameravanih in nujno potrebnih božjih hramov v Zagrebu. Zadnji »Kmetški list«, ki hoče biti včasih zelo veren in pošten, je tudi proti tem cerkvam, zakaj piše takole: »Predvaren človek se bo resno vprašal, kaj je pametnejše: ali osem novih cerkva, ali nasiliti stradajoče v današnjih težkih časih.« — »Kmetški list« je pozabil, da novih cerkva ne bodo zidali mesarji in advokati, ampak zidarji in razni obrtniki, ki jim bodo v pomoč stotine delavcev. Ravno v težkih časih je zidanje velikih stavb nujno potrebno v svrhu omiljenja brezposelnosti. Tudi zidanje cerkva spada med velika javna dela, za katera se je »Kmetški list« še nedavno potegoval. Morda je »Kmetškemu listu« znano, da je pariški kardinal ravno z zidanjem cerkva v pariških proletarskih okrajih naklonil delavstvu milijone zaslužka. V svoji izjavi proti novim cerkvam je »Kmetški list« prekosil celo francoske framasone, ki zamisli pariškega kardinala sicer niso podpirali, pa ji tudi ne javno nasprotovali, pač tudi zato, ker ni nihče zahteval od njih, da bi za cerkve kaj dali.

VRHNIKA

Vrhničani! Notranje! Udeležite se

VELIKEGA POLITIČNEGA SHODA

ki se bo vršil v nedeljo, 13. t. m. ob 3 popoldne na Cankarjevem trgu na Vrhniki! Govoril bo minister

DR. MIHA KREK.

V slučaju slabega vremena se bo vršil shod v dvoranj Katedralskega doma.

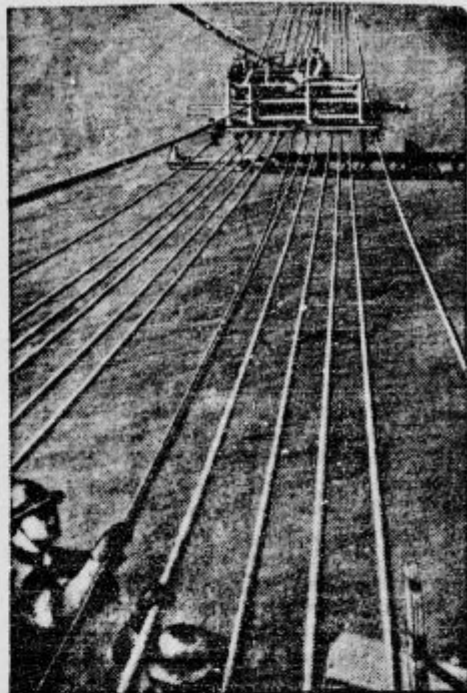
Nedeljski shod naj pokaže našo zvestobo voditelju Slovencev dr. Antenu Korošcu, obenem pa manifestira našo radost nad zlomom nasilcev, ki so jih uganjali naši nasprotniki!

NOVI GROBOVI

d A prijatelja nazaj nikdar več ne bo. V Ptuju je umrl veletrgovec Ljudevit Schosteritsch. — H Gospodu je šel po večno plačilo g. Ivan Perša, župnik pri Sv. Šebeščanu v Slov. krajini. — V Kotoribi je umrl sin železniškega uradnika Stefana Pavšiča, Milanček. Pripeljali so ga v Ljubljano. — Na Jesenicah je izdihnil svojo dušo Heribert Ivan. — V Novem mestu so pokopali vdovo kanclista Franciško Butalič roj. Pehani. — V Studenih pri Mariboru so položili v grob Legata Ivana, strojevodjo v pokoju. — V Kamniku je umrl vrtnar Anton Lap. — Pod Ivančno gorico je odšel v večnost 72 letni veleposestnik in trgovec Ivan Končina. — V Celju je za vedno zatisnil svoje oči pisarniški ravnatelj Franjo Hrušovar. — V Zg. Brniku je umrl naš dolgoletni naročnik Matevž Logar, usnjar, star 69 let. — V Ljubljani so umrli: zobotehnik Ivan Novak, upokojeni ravnatelj tobačne

čin taki ljudje ljudi okrog sleparili, to ni prav. Zadnje par mesece sta hodila po ljubljanski okolici dva taka »pogorelec« iz čabarskega okraja in se jima je posrečilo pri dveh občinah, da sta dobila v svojo knjižico uradni žig, da sta potem lažje prepričala ljudi, da jima je občina dovolila, da naj gresta okrog kot pogorelec. Kdor je kaj dal, je potem v knjižico vpisal znesek in ime. Čudno je, da so tudi na občinah tako nesposobni ljudje, da niti tega ne vedo, komu smejo dati taka potrdila in komu ne. Pravilno bi bilo, da bi dovoljevale pobirati milodare za pogorelce samo sosedne občine, kjer je požar resnično bil in ne kar vse vprek, da so potem ne ve, kdo je pogorelec in kdo ni.

d Držarnim upokojencem e rednosti. Privaje za prejemanje doklad naj se predlože finančni direkciji v oktoberskem terminu po že objavljenih dosedanjih navodilih. Društvo državnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.

to je le za take, ki imajo doore živce. Tako delajo viseči most — najdaljši na svetu pri S. Franciscu v Ameriki

STERMECKI DUMPING!

2484 m sukna 140 cm v 20 barvah in desenih za damske plašče **po 39 Din**
4072 m modno-končastega barhenta, 50 raznih desenov in barv **po 12 Din**

Pridite hitro, dokler je izbira!

TRGOVSKI DOM
Stermecki
CELJE

tovarne Ignacij Elsner, Mira Beniger roj. Štebih, Marija Veselá roj. Tonajzer, delovodja Jurij Pohleven, Metka Gostinčar, posestnik Karol Kocjan, eden najboljših Trnovčanov, zasebnica Elizabeta Rozman roj. Cirar in gostilničar Josip Čad. — Naj počivajo v miru!

RAZNO

d Pri volitvah v odvetniško zbornico je bil izvoljen za predsednika dosedanji dr. Zirovnik z 89 glasovi. Opozicija je dobila 44 glasov.

d Požar je uničil gospodarsko poslopje posestnika Simonšeka v Razvanju pri Mariboru.

d Ogenj je uničil gospodarsko poslopje in še marsikaj drugega posestniku Matiji Rolu v Grušovi v obč. Sv. Marjeta ob Pešnici.

d Opozorilo. Vedno pogosteje se pojavljajo po naših vaseh ljudje, ki so sumljivi in se izdajajo za pogorelce, a so v resnici pravi sleparji, ki menijo, da na ta način od ljudi več prejmejo. Prav je, da damo siromakom kar jim moremo dati, a da bi na nepošten na-

Abesinci se zbirajo pred Addis Abebu, kjer jih razvrščavajo v čete in odpošiljajo na bojišče.

NAZNANILA

n. Krško ob Savi. Na misijonski praznik v nedeljo 20. oktobra bo v društveni dvorani cerkvene hiše misijonska prireditev s sodelovanjem salezijanskega zavoda iz Radne v korist kitajskemu misijonarju, tukajšnjemu domačinu g. Andreju Majcenu. Naj bi tudi sosedne župnije in društva upoštevale to prireditev.

v Poljane nad škofjo Loko. Naše društvo priredi na žegnansko nedeljo 13. oktobra veselo komedijo v 4 dejanjih »Svet«. Začne se takoj po popoldanskem cerkvenem opravilu, da bo prej končano. Pridite, da se naamejete!

k Opominska tožba. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je založila praktičen obrazec za opominske tožbe do zneska Din 6250. Na obrazcu je tudi lestvica za kolkovanje prvo in drugopisa. Tiškovina bo dobrodošla predvsem onim, ki sami vlagajo tožbe. Pola stane Din 1.— na finem belem papirju, na prepisnem (za kopije) 75 par.

V VSAKO HIŠO DOMOLJUBA!

PO DOMOVINI

Po dolgem času zopet! (lg.)

V nedeljo 13. okt. bomo šli zvečer v dvorano, kjer bo naše prosvetno društvo igralo »Črno ženo«. Ze naslov igre pove, da bo to nekaj posebnega. Začetek bo ob 7. uri. Ponovitev igre za okoliške vasi bo teden pozneje v nedeljo 20. okt. ob 3 popoldne. — Prosvetno društvo je imelo svoj redni občni zbor, ki je z malo spremembo izvolil v nov odbor prejšnje odbornike. — Tudi Radikalna Zajednica je imela svoj ustanovni občni zbor 29. septembra, na katerem je številno zbranim možem in fantom podal jasno in vsem razumljivo poročilo g. dr. Stanovnik iz Ljubljane. Prav zadovoljni smo mi z občnega zbora, veselimo se posebno zato, ker smo zopet svobodno po svojem prepričanju razpravljati važna državna vprašanja. Vsi zavedni in pošteno Slovenci skupaj v slogi in prijateljstvu ter zvestobi do našega preiskusnega voditelja dr. Koroseca, to je bil naš trden sklep na tem zborovanju. Možje in fantje so si tudi izvolili krajevni odbor stranke.

Zdravstveni dom (Ponikve)

Zdravnik dr. L. Kožuh ordinira vsak ponedeljek, torek, četrtek in soboto od 2—7 zvečer v Zdravstvenem domu v Ponikvah za žlane in neflane. — Ugodnosti članov: 1. Zdravnik v ambulanci je brezplačen za vse družinske ude; 2. zdravlila so 30% cenejša; 3. kratkoročna posejila za slučaj bolezn; 4. dobe vso drugo socialno medicinsko zaščito. — Brezplačni so pregledi dojenčkov in otrok in navodila za njih nego. Brezplačno je tudi zdravstveno nadzorstvo nad materami in jeličnimi. — Kmetje, tovarniki, organizirajte se vsi v Zdravstveni zdruzi v Ponikvah. Uradne ure tajnika so vsak ponedeljek, torek, četrtek in soboto od 2—7 zvečer v pisarni. Zdravje je največji zaklad na svetu. Varujte ga! Zato vsi v Zdravstveno zdruzo.

Is dolenskih Benetk (Kostanjevica)

Ta teden smo trgali in ajdo želi. Nekateri se z enim in drugim pohvalijo. Vino bo izvrstno. Zadruga ima ogromno dela. Kar noč in dan gre

obrat. Posebno veliko vredno je to, da se gozdje takoj plača. In dosti dobro! Do 2 Din za kg po kakovosti. — Preteklo nedeljo smo se pa na konjih postavili. S kolesi in na svojih smo ju ubrali na prosvetni tabor v Cerkljah. Le zakaj bi ne izrabili ugodne okolnosti, ker je v kraju, ki je znan kot konjerejski, toliko lepih konj. Slovesnost se s tem povzdigne, mi smo pa maršakaj lepega zvedeli. — V nedeljo 13. okt. pa je otvoritev gledališke sezone z igro »Naša kric. Gotovo bodo naši prijatelji napolnili dvorano, ker pač vsakdo želi vsaj enkrat videti to priljubljeno narodno igro.

Zlata poroka. (Iz Loškega potoka.)

Dne 29. septembra t. l. je slavil svojo zlato poroko dolgoletni naročnik »Domoljuba« posestnik in skrben gospodar Ivan Debeljak s Hriba, po domače Urbanovka oče, a svojjo pridno ženo Marijo. Nič obširnega hrupa in sijaja ni bilo. Zjutraj je bila sv. maša, pri kateri sta oba zlatoporočena pristopila k sv. obhajilu. Popoldne sta v gostilni gospe Bartol v družbi sorodnikov in prijateljev obujala vesele in žalostne spomine na polstoletno skupno življenje. K mnogostevilnim čestitkam pridružujemo še naše: »Naj Vsemogočni ohrani v zdravju in sreči oba do dijamantne poroke.« Bog živil!

Novice (Vače)

Lansko leto je bila bolj pičila za šloveško hrano, letos pa kaže, da bo treba živino bolj na kratko privezati. Vsak tarna, da ga bo basalo za krmo. Tudi sadja bo malo. Hrušk niti za domačo potrebo ne bo, kaj šele za Smarčane in Sentvidre. Bo že kako, saj smo že slabša leta pretolkli! — Nedavno so kročili svojemu namenu motorno brigado v Kandrišah. Stroj je solidno delo tvrde Zupan iz Ljubljane. Veselica je vrgla okrog 4000 Din čistega. — Novoizvoljeni odbor kmetijske podružnice, ki smo o njem že poročali, ni obstal. Stari odbor se je pritožil proti volitvam na družbo, ki je volitve, kot se razume, razveljavila ter ostane do nadaljnjega vse pri starem. — Preteklo nedeljo se je vršil občni zbor Prosvetnega društva na Vačah. Mnogobrojna prosvetna družina je napolnila dvorano ter z zani-

do hiše svojega prijatelja, ki je bil krčmar kakor jaz.

Obiskal sem prijatelja. Andrej Rant je bil prijazen dečko, priden in podjeten. Le preveč hitro je želel obogateti, kar ga je zavedlo, da je prodajal alkoholne pijače tudi izven svojega okrožja, ki so mu ga določili tihotapci. Nekaj močna družba, ki je prodajala pijače, ga je pozvala, da mora jemati njeno pivo, ker ga je mnogo iztočil. Ni ga hotel, ker je bilo slabše kakovosti.

Andrej sam ni vedel ne videl, kako so se počasi kupičili oblaki nad njegovo glavo. Toda tihotapci so pazili nanj. Dobil je črno piko in bil je izgubljen.

Prav tedaj, ko sem ga obiskal, je kmalu za mejo pridiral pred njegovo hišo velik osebni avtomobil.

Se zdaj vidim prijatelja kako je stopil na prag in ga je že naslednji hip zadel strel.

Vstal sem in pograbil samokres, ki sem ga imel skoraj vedno za pasom.

Prišlo je pokati. Napadalcu so imeli na avtomobilu strojnico, takoj so pobili vsi šipe. Stopil sem v neki kot, kamor se s ceste ni dobro videlo. Pričel sem streljati. Eden od banditov se je zgrabil za rame. Spet sem ustrelil in zadel drugega v prsi. Tretji in četrti sta ostala zdrava in nepoškodovana. Spet sem pomeril, a prepozno. Avto se je zasukal in izgubil v prahu. Streljal sem, da bi zadel pnevmatiko, pa se mi ni posrečilo.

Razbojniki so ubili gospodarja in njegovega starejšega sina, hlapca in malega pastirja, ko je začul strele in je hitel k sosedom, da bi prišla na pomoč.

Bil sem strašno razburjen. V stolu je ležala nezavestna prijateljstva žena, a dva otroka sta bila skrita globoko v kleti.

1 Za Dinar

Aspirin-tableta, pa preneha

bolečina. Kot zaščito pred

ponaredbami nosi vsake

tableta Aspirina utisnjem

Bayerjev križ.

ASPIRIN

Čistina je registrirana pod št. B. 1122 od 10. VIII. 1935

manjem poslušala odborova poročila. Še z večjim zanimanjem pa so navzoči sledili drugemu delu prireditve. Na vrsti je bila deklamacija, društveno petje, društvena tamburica ter dve igri. Vse lepo in primerno za 25 letnico prosvetnega društva! — Med ponesrečenimi v srbskem rudniku so našli tudi rudarja Franceta Prašnikarja, doma iz Klenka pri Vačah. Za njim žaluje mlada vdova. Pokoj njegovi duši!

Razne vesti (Raka pri Krškem)

Skupina naših kongreganistov je 29. septembra napravila izlet. Predpoldne so se udeležili nove maše v Sevnici, nato pa vsi ogledali Salezijanski zavod na Radni ter se razigrani vrnili pred nočjo domov. — V vinskih gorah je bilo v zadnjih dneh vse živo. Še tam, kjer je pomladi osmodila slana,

Telefoniral sem policiji in jo obvestil o napadalcih. Takoj so prihiteli detektivni in pričeli pozvedovati, toda o razbeglih lopovih ni bilo nikaškega sledu. Moj prijatelj je za ležal tam mrtev in poleg njega njegov najstarejši sinček, njegova nada in ponos.

Dvignil sem pesti. Krivica, strahotna krivica! In vse to je zakrivila prepoved alkohola, prohibicija, ki je bila vzrok, da so si denarniki lahko za svoje bogastvo dobili kar so hoteli, saj so imeli dovolj sredstev in so lahko skrivali alkohol, zidali ogromna podzemna skladišča, goljufali državo ter izmозgavali in zasuznjevali ali celo kar ubijali manjše, tiste bedne prodajalce, ki so hodili za nje v ogenj po kostanj, samo, da so si nekaj prislužili.

Ko sem se vrnil tisto noč domov, sem bil duševno in telesno popolnoma izčrpan, da niti misliti nisem mogel več in sem kar klecnil na posteljo.

Vso noč nisem zaspal. Vedno mi je bilo, da brni pred hišo avtomobil, da slišim strele in klice na pomoč in da gledam ljudi, ki se valjajo v lastni krvi in umirajo.

Spet me je obšlo tisto občutje zapuščenosti. Nekaj ogabnega sem čutil v sebi do vsega okoli sebe. Kako nemiselnost se mi je trenutno videlo vse to divje borenje za mrtvi denar, ki je samo sredstvo, da moremo živeti.

Da, kar vse bi prodal in zgubil nazaj v tiste mirne kraje doma, kjer ljudje niti ne slutijo, kaj se godi po tem grdem svetu! Nisem imel še dovolj, pa za silo bi že šlo in ne bilo bi mi treba trepetati dan na dan za svoje življenje.

Zjutraj sem bil kakor zbičan, vendar je moja močna volja spet zmogala in pomiril sem se.

Da le ne bi bilo te osamelosti! Imel sem ljudi za delo, a vsi so mi bili tuji. Bili so samo slepo

Gustav Strniša:

Med tihotapci alkohola

(Nadaljevanje.)

Nič ni, vse je mirno. V višavi trepeta velika ptica, se pogreza v sijaj ter podhrteva vsa pozlačena in iskrea se. Za njo se sprošča moja misel, hiti in trepeta više, vedno više, da bi prodrla bleščavo, da bi jo žarki s svojim ognjenimi perotmi spostilil še više, ali jo kakor zareče puščice vrgli globoko, kjer bi vse pozabil in spal, samo mirno spal!

Vrgel sem se v mehko travo ter vzel svoje brašno in se najedel ter napil slastnega vinca, ki sem ga imel s seboj. Moje misli so se počasi umirile, vse sem gledal v objemu narave vedno lepše in privlačnejše, še lastno življenje mi je zablestelo kakor nekaj prelestnega v duši. Sij prirodo: je vse ovil v bleščavo in nasmehnila se mi je skozi sijoče daljave lepota zemlje in njen čar.

Zleknil sem se in omama me je obšla. Nekaj toplega me je objelo. Cutil sem, da plavam, da hitim nekam daleč, kamor sem si vedno želel, kjer se pričinja novo blaženstvo in sreča, da postajam vedno laži in se pogrezam v čudežni objem povabljenja.

Zaspal sem globoko kakor ubit.

Ko sem se prebudil, je sonce že sililo na zapad. Pretegnil sem se, spet pojužinal in že sem skočil v svoj avto in pognal nazaj, nazaj med ljudi, med prah, skozi hrup velikega mesta, mimo sovražnih nebotičnikov. Toda bil sem spet pomirjen in okrepan.

Nič nisem gledal na uro kdaj sem odšel, ne kdaj sem se vrnil. Večerilo se je že, ko sem dospel

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec
naravnega **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. št. br. 15.453 od 25. V. 1935.

so nabrali več kot so pričakovali. Topli dnevi ob trgatvi ter lepo dozorelo grozdje je porok, da bo vinska kaplja prvoraina. Le žal, če ne bo zanj kupeca, saj bi ga vsakdo rad vnovčil. — Pred tednom je na Gmajni pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Menojedon. Prizadet je tembolj, ker mu je tudi pred par leti pogorela domačija. — Ljudje, ki so imeli pri nas do nedavnega v zakupu državnostvornost, so na občo zadovoljnost postali neverjetno pohlevni. So sramotnej pač greute a — zasluženi!

Igra.

(Št. Jošt nad Vrhniko.)

Kat. izobraževalno društvo vladno vabi k lepi predstavi, ki se vrši ob prički cerkvenega žegnaja, v nedeljo dne 13. oktobra t. l. ob pol 3 popoldne. Igrali bomo igro v 6 dejanjih »Ljubavi svet je zamorjen«. Kdor jebral povedati »Janez v Visokega« v »Kresu«, ga bo tembolj zanimalo. Igra je zares lepa, zato nas obiščite v obilnem številu v naši dvorani.

Razno.

Smarje pri Ljubljani.

V nedeljo 13. oktobra bo pri nas udkrtic spomenika v vojni padlih vojakov. Ob 10 bo slovesnost v cerkvi, po sv. maši pa zunaj pred spomenikom. — Jesen pobira stare ljud. Najstarejša, 90 let, je šla na oni svet »Pukljeva mati« v Razdrtega, pa tudi »Zogarijeva mati« s Cikave ni bila dosti mlajša. Naj počivata v miru!

Gospodu župniku za Jovo.

(Česnjice nad Blagovico.)

Dne 30. septembra se je od nas poslovil ž. župnik Perko Zavel Veliko lepega je naredil pri cerkvi napravil je lepo obhajilo ruino, novi tlak po cerkvi, lepa okna streho in ostraje novo župnišče vse pramoril in preuredil. Kakšno je bilo župnišče prej, vedo povdati le še starejši ljudje; zepuščeno in pokvito s stamo, z nrtkimi okni! De-

orodje, s katerim sem gospodaril, a manjkalo mi je bitja, ki bi me ljubilo, ki bi na mene blažilo uplivalo in mi vlivalo tolažbo v težkih dneh, bitja, kateremu bi se lahko popolnoma zaupal in zanj tudi delal in trpel, manjkalo mi je dobre žene, ki bi živela za me in se vsa žrtvovala za me v sreči in nesreči.

Kadar sem doživel kaj tegobnega, sem se vedno spet spomnil na tiste blažene ure, ko sem bil prvič doma. Obraz Pepce mi je zalebdel pred očmi. Kako ji je neki zdaj? Ali je srečna? Morda je že mati dveh ali treh otrok in dela na polju, skrbi za družino in moža. Morda je še celo siromašna, čeprav so trdili, da se bo dobro omožila? Toda saj denar ni vse! Meni ga nikoli ne manjka, a vendar nisem srečen, saj nimam ljubeznil. Le ljubezen je sonce in sreča življenja!

★

Dva dan po nesrečnem dogodku, sem sedel doma pri obedu in čital časopis.

Nezadovoljen je nekdo potikal. Odzval sem se in se dvignil ter zasrnel. Samega presenečenja nisem mogel spregovoriti.

Pred menoj je stala ženska. Samemu sebi nisem mogel verjeti in potegnil sem roko preko oči, saj je bilo res čudno, pred menoj je bila — Pepca, ki je stala tam in se mi oložno smehljala.

»Pepca! Ali je mogoče?«

»Da, prišla sem in spet lahko grem, samo povej mi kam! Ti mi boš pač lahko našel službo, da se bom dostojno preživela!«

Skočil sem k nji in ji stisnil roko ter jo ljubeče pozdravil. Plašno se je umaknila.

Vprašal sem jo zaskrbljen:

»Kaj je vendar s teboj? Kako čudna sil! Zakaj tako govoriš? Saj vidiš, da sem te res vesel! Bodi pozdravljena v mojem domu!«

loval je za blagor naših duš celih 25 let. Bil je vreden in dober gospod. Pogrešali ga bodo domačini in tudi tujci, ker je bil dober dušni in telesni zdravnik. Marsikateri župljan je bil ob tistem slovesu solzan. Preselil se je daleč od nas in šel v zaželjeni pokoj, katerega si je želel že pred letom.

Malo politike

(Dol pri Ljubljani)

Po dolgih letih tiranije se zopet vrača v našo deželo živahno politično življenje kot smo ga bili vajeni nekdanj. Tudi v našem »zloglasnem« Dolu, kjer so dolgo paševali nad tukajšnjim ljudstvom sem priseljeni umetni generali, je to protiljudske tiranije konec. Pretekli ponedeljek smo imeli ustanovni občni zbor krajevne organizacije JRZ, na katerem sta govorila g. Ivo Peršuh in g. dr. Campa iz Ljubljane. Zborovalci so tako prvega kakor drugega govornika nagradili s navdušenim pritrjevanjem. Nato je bil izvoljen odbor, in sicer za predsednika Kuhar Fr., za podpredsednika Rumsak Ivan, za tajnika Loboda Jože, za blagajnika Kadive Franc in 17 članov odbora, v katerem so zastopani vsi stanovci.

Sadjarjska vest.

(Horjul.)

V nedeljo 13. oktobra priredi Sadjarjska družnica sadno razstavo za občino Horjul. Nujno je potrebno, da ugotovimo, kakšne sadne vrste bomo gojili v bodoče, katere so za naše kraje najbolj obnesajo. Zato vai sadjarji na delu! Razstavite svoje sadje vsi do sadnjega, saj je sadjereja naša bodočnost.

Občni zbor Prosvetnega društva.

(Mavčiče.)

V nedeljo 29. septembra je bil pri nas zopet občni zbor Prosvetnega društva. Ob tej priliki nas je obiskal predsednik Prosvetne zveze v Ljubljani g. dr. Jaka Mohorič, ki nam je v daljšem govoru

Hotela je nekaj reči, pa ji je že jok zaprl besedo.

Posadil sem jo na stol in jo prosil, naj se lepo pomiri, a potem naj mi pove, kako in kaj.

Med solzami mi je priznala, kako je nesrečna. Njen zaročenec jo je zapustil, potem ko je postala mati.

Poslušal sem jo, kimal in se čudil. Ko sem jo zagledal, me je takoj obšla slutnja, da se je moralo nekaj takega zgoditi. Pustil sem jo, da se je izhitiela, potem sem jo pričel bodriti.

Povedala mi je, da je otroče umrlo in zato je sklenila oditi v Ameriko za kruhom, prepričana, da ji bom pomagal.

Zamahnil sem k roko:

»Zdaj pa kar pusti vse srbi in pozabi čim prej moreš! Pri meni si in skrbel bom za te! Ker imam že nekaj premoženja in potrebujem zanesljivega človeka, boš ti kakor nalašč. Sicer pa tudi jaz ne maram več slišati o tvoji preteklosti. Poberila si se za svoj greh in pozabiva ga. Moja žena postane, moja pomočnica in zvesta tovarišica! Skupaj bova delata in delila žakot in veselje, skrbi in tegobe! Ali hočeš?«

In objubil sem, da bom delil z njo tudi svoj zaslužek, da ji bom že zdaj prepisal polovico svojega premoženja, da je lahko brez skrbi, če bi me doletela kaka nesreča v mojem nevarnem poklicu. Vedel sem, kako siromašnih staršev je in zato sem si mislil, da ji tudi tako najbolj ustrežem, da bo lahko sama poslala domov kak dolar, ne da bi čutila moje miloščino.

Bil sem vesel in naravnost srečen. Pred seboj sem gledal bodočnost, družino, novo življenje v domovini. Zdaj sem izrel nevesto, ki mi je bila najbližja, ki je nikoli nisem nehal ljubiti, saj sem in vedno nosil v svojem spominu.

razložil pravi pomen in posledice prosvetnega dela. Dal nam je tudi navodila za bodoče društveno delo, ki se ga bomo spoštiti po tako dolgem odmoru s podvojeno pridnostjo oprijeli. Naše društvo pa je bilo v tem času že v prav veliki nevarnosti. Ob razpustu se je ugotovilo, da so pravilla pomanjkljiva; malo je manjkalo, pa bi nam bili prodali ves društven inventar s knjižnico, odrom in vsem, kar smo imeli. Hodili smo od oblasti do oblasti in dokazovali, da je to delo naših rok, pa vse skup ni nič pomagalo. Rekli so nam, da je zdaj vse zaman, društvo je razpuščeno za vse večno čase. Hvala Bogu, da se je vsa ta stvar tako dolge zavlekla. Sedaj je tista svečnost minila! Knjižnica ves čas od razpusta ni delovala. Knjige so bile zapečatenne v vlažni omari, kjer so razpadale. Kdo bo povrnil materialno škodo? Da ne vprašamo, kdo bo popravil moralno škodo? — Pri volitvah je bil izvoljen odbor, v katerega smo pritegnili tudi mlajše člane.

Politična vest.

(Horjul.)

V nedeljo 6. oktobra smo imeli občni zbor krajevne organizacije JRZ. Zbralo se je lepo število mož in fantov. O položaju in organizaciji nove stranke je poročal g. minister dr. Kulovec, ki je žel za svoja izvajanja obilo odobravanja. Zborovalci so dali v navdušenjem zaupnico dr. Korošcu in banu dr. Natlačenju. Nato smo izvolili odbor krajevne organizacije.

Se enkrat: Trka je prav!

(Rožni dol v Beli Krajini.)

Pred dvema tednoma je bil priobčen dopis našega kraja pod naslovom: »Tako je prav!« V njem sem med drugim pohvalil delo sedanje vlade glede znižanja uradniških plač. Ta dopis, ko je bil zelo zanimiv — kakor je sam dejal — je ponatiskan »nednevnic slovenski dnevnik« Glas naroda. (Zvedel sem, da ga je ponatisknilo baje tudi »Jutro«. Dostavljal pa je še svojo pripombo. V njej pravi, da ne va, kaj bo na ta dopis odgovoril kolega »Slovenec«, ker je on kritiziral delo vlade v pogledu znižanja uradniških plač. Kdor je natančno prečital dotični dopis, se je lahko prepričal, da nisem imel namena raziskovati, koliko je znižanje plač krivično. Povdarjeno je bilo samo dejstvo, da sorazmerno s kmeti državni uslužbenci še dokaj dobro obhajajo; nepobitna je tudi resnica, da je bil davčni vijak napet do skrajnosti. Iz tega

Nekaj tednov potem smo zapraznovali porokoro. Ko sem seel z nevesto domov in so svatje peli, mi je bilo, da sem nekje drugje, da sem spet med svojimi rojaki in veselo sem objel svojo izvoljenko.

★

Tisto jesen so se spet pričeli za mene zanimati tihotapci. Prestrašil sem se. Večkrat se je oglašil kateri s svojim avtomobilom, skušal zvedeti, če točim alkoholne pijače in mi ponujati svoje blago.

Ker sem bil mnogo zunaj, so običajno naleteli na mojo ženo, ki sicer še ni znala dobro je zika, toda vsakega le znala zavrniti in zatajiti vsako pijačo.

Naposled so bili menda že res prepričani, da sem samo prodajalec brezalkoholnih pijač, ker sem pričel izdelovati tudi pokalice in si napravil kar majhno tvornico, ki sem jo pa kmalu opustil, ker sem imel preveč dela in skrbi ter sem moral zaposliti preveč delavcev, pred katerimi se mi pa marsikaj ni videlo varno, saj sem v vsakem tujcu videl vohuna.

Kmalu sem spoznal, zakaj so se tihotapci pri meni tako pogosto oglašali. Ne samo, da me je ta ali oni želel imeti za svojega odjemalca, temveč so me želeli pridobiti, da bi postal delničar, samo, da bi mi zamašili usta. Blizu kraja, kjer sem živel, so imeli namreč ti ljudje v zemlji veliko pivovarno, v kateri so varili pravo pivo.

Za mojo hišo je ležal nekaj sto metrov oddaljen travnik, ki je prehajal v grmičje in se naposled razrašča v gozd.

Sredi te samotne hostie se je dvigal prijazen griček. Ziv krst bi si ne mogel misliti, da je v tem hribu skrita pivovarna. V zemlji so bili povsod

je nujno sledilo znižanje uradniških plač, če je hotela država kriti svoje izdatke. Kako se naj to znižanje izvede, pa ni moja naloga. Če je »Slovenec« kritiziral to delo vlade, je to njegova zadeva. Vsekane svobodno izpovedati svoje pošteno mnenje in na morebitne pogoške opozoriti. Zakaj bi tudi kmetje v svojem listu ne smeli povedati svojega? Sicer je pa ta list namenoma prezrl načelno stališče našega lista glede znižanja plač, ki je bilo natančno v isti številki. Zato ponavljamo še enkrat: Znižanje plač odobravamo, krivice, ki so se nekaterim, zlasti nižjim uslužbencem z družinami, zgodile, naj se pa popravijo. — Bl. Potoš!

»Za občni blagor«

(Višnja gora.)

Pusta v Višnji gori so gledali ljudje na rožensvenske nedelje. Našimljeni lantje in deketa so se v parih vozilih po Višnji gori tja do Stične, igrali na harmoniko in prepevali. Drugod si take novice dovolijo samo na pustni torek. Bajje so s tem pohodom vabili goste na »virgatev« v korist nameravnega kopaljšča. Čudimo se, da starši dovolijo svojim hčeram iti na take veselice kjer se pije in pleše »za občni blagor!« — Dvomimo, če bo ta »virgatev« prinesla bogat plen za kopaljšče. — Najbrže samo velikega »muca«.

Novice.

(Bloke.)

Zadnja slana nam je »vzela« ajdo, fižol in druge take mehke rastline. Hud udarec je to za Bloke, ki veljajo od nekdaj kot pasiven kraj glede prehrane. Pravijo, da imamo svojo kaščo na Rakku. Dobro pa so letos obrodila jabolka. Kar veselje je videti te »grozde«! Čudno je, da nam je krompir ponekod bogato obrodil. Neverjetno je debel, dober in okusen. Glede kakovosti prav gotovo ne zaostaja za drugim, ki je na dobrem glasu v trgovini! — Zelo živahna se je gibal trgovina s senom. Ker smo imeli od časa do časa dež, nam je trav veseno zrasla. In tako se imen nekateri prav dosti sena, tudi za prodajo Navadno svet živi od preprodaje živine, letos se je pa ta ali oni le malce opomogel pri semu, krompirju in sadju. — Zadnje nedeljo smo imeli občni zbor našega prosvetnega društva, katero bo zopet pod starim vodstvom delalo na prosvetnem polju. — Kakor

globoki rovi, obokani in prostori ter skladišče za pivo.

Spčetika sem čul šepetati o tem, a kasneje sem sam videl, da ponoči tovorni avtomobili neprestano dirjajo v ono smer.

Pivovarna je obratovala dolgo časa, varila pivo in ga prodajala. Da bi tihotapci delali lahko bolj brezskrbno, so zapletli v svoje podjetje tudi nekaj višjih javnih funkcionarjev. Tako je bil deležen dobička okrajni sodnik in tudi poštar naše ga okraja.

Na račun pivovarne sta ta dva gospoda sijajno živela in vsak kdor ni vedel odkod izhaja njuno bogastvo, se je čudil, da moreta uganjati tako razkošje.

Dolgo je šlo vse po sreči. Pivovarnarji so postali že kar nekam predrzni. Nič več niso tako pazili in se bali.

Pa so se zamerili nekemu prevozniku, ker mu niso hoteli že itak dovolj visoke voznine še povzicati, kakor je zahteval. In možakar je šel ter jih ovadil.

Prilila je četa policistov. Bilo jih je kakih trideset. Obkolili so gozdič in počasi prodirali proti griču. Sicer so bili tihotapci zadno minuto opozorjeni, a bilo je prepozno in čepeli so kakor krti v luknji.

Policija je vdrta skozi dva vhoda, ki so ju imeli. Z napetimi revolverji je vse aretirala, a blagor zaplenila.

In tako je tudi sodnika in poštarja zabila ura usode. Sodnika so aretirali in je bil obojen na dvajsetletno ječo ter izgubo svoje časti. Poštarja pa todaj ni bilo doma in se tudi ni nikoli več vrnil. Rok pravice se je srečno izmaknil, niso ga dobili.

Ti ljudje so dolgo delali in ostali skriti, zadnji

drugod, tako imamo tudi pri nas kovačje, kjer se kuhajo in tuhtajo razne vesti in novice, n. pr., da je vlada padla, da bo črez tri dni že mobilizacija (1), itd. Svoje dni so osvobodili koj »naprej« pognali, zdaj pa roke križem drže! Tudi mi bomo stopili takim »ščem« na prste! Ni nobene metle pri hiši?

RADIO

Program radio Ljubljane

od 10. oktobra do 17. oktobra 1935.

Vsak delavnik: 12. Plošče, 12.45: Vreme, poročila, 13. Čas obvestila, 13.15: Plošče, 14. Vreme, borza, 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. Četrtek, 10. okt.: 18: Koroske pesni, 18.40: Kulturna pomoč našim narodnim manjšinam, 19.30: Nacionalna ura, 20. »Na smrt obsojeni«, 21: Gospodarski sen, 21.30: Radijski orkester, 22: Čas, poročila, spored, 22.15: Radijski orkester. Petek, 11. okt.: 11: Šolska ura, 18.20: Plošče, 18.40: Delavska ura, 19.30: Nacionalna ura 20: Prenos iz Zagreba, 22: Čas, vreme, poročila, spored, 22.15: Citre solo. Sobota, 12. okt.: 18: Radijski orkester, 18.40: Važna zunanje-politična vprašanja, 19.30: Nacionalna ura, 20: Istrska ura, 22. Čas, vreme, poročila, spored, 22.15: Orkester. Nedelja, 13. okt.: 7.30: Kmetijska ura 8: Čas, novice, spored, 8.15: Narodne pesmi, 9: Versko predavanje, 9.15: Prenos cerkvene glasbe, 10: Radijski orkester in plošče, 11.40: »Gospodarsko zdravilo«, 12: Čas, obvestila, spored, 12.15: Radijski orkester, 15: Plošče, 16: Gospodarski navetli, 16.15: »Smola v letovščini«, 17: Ura češke glasbe, 19.30: Nacionalna ura, 20: Čas, vreme, poročila spored obvestila, 20.15: Koncert, 22: Čas, vreme, poročila, spored 22.15: Radijski orkester. Ponedeljek, 14. okt.: 18: Zdravniška ura, 18.20: Plošče, 18.40: Kulturna kronika, 19.30: Nacionalna ura, 20: Radijski orkester in jazz, 21: Večer avstrijske sodobne glasbe, 22: Čas, poročila, spored, vreme, 22.15: Kmečki trio. Torek, 15. okt.: 11: Šolska ura, 18: Plesna godba, 18.40: Vzgojna vrednota umetnosti, 19.30: Nacionalna ura, 20: Prenos opere iz Zagreba. Sreda, 16. okt.: 18: Čudovite pustolovščine lutke-Storika, 3.20: Otroci pred mikrofonom 18.40: Pogovor s poslušalci 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30: Nacionalna ura, 20: Vijolinški koncert, 20.45: Koncert pevskega zbora Cankar, 21.15: Za ples in kratak čas, 22: Čas, vreme, poročila, spored 22.15: Plošče.

čas je, da si tudi jaz naredim doma kuhinjo za kuhanje žganja, sem si mislil in si pod delom garaže obokal klet v katero sem postavil dva kotla in kuhati žganjico. Stena garaže, ki je ločila stopnišče od garaže je bila umetna in sem samo pritisnil v kofu za električni gumb, pa se je takoj umaknila in že sem bil v drugem prostoru.

Ovaden sem bil zavoljo kuhanja žganja. Če bi bil samo dvakrat ali trikrat naznanjen, bi me morda ne dobili, a imel sem osemkrat preiskavo. Komisija je vsakič stikala okoli, a ničesar ni našla, tako, da so se detektivi že vsega naveličali. Ker pa ovadbe niso ponehale, je prišla komisija še devetih v mojo hišo. Ze je nameravala oditi, ko se je nek detektiv zagledal v streho ter se potolkel po čelu:

Takoj bomo videli, če je ovadba utemeljena ali ne! Prinesite mi lestvo!»

Pričel je meriti streho nad garažo, potem garažo od znotraj in nato zunan. Tako je ugotovil, da je levo krilo mnogo krajše in že so s kladivi prodri steno in našli vhod.

Placati sem moral 1300 dolarjev globe, zaplenili so mi oba kotla, a žganje so mi politi s petrolejem in ga tako uničili. Kakor hudodelca so me gnali oženjenega v zapor, kjer sem moral sedeti tri mesece.

Spet sem imel mnogo škode, a poguma nisem zgubil, saj sem imel zdaj ženo, ki mi je pomagala prenašati breme.

Kako dobro, da sem bil oženjen. Ves čas, kar sem bil zaprt, je moja žena sama gospodarila in ne slabo! Ko sem se vrnil, sem bil vesel in zadovoljen. In spet sva se vrgla na delo.

Ker si nisem več upal doma kuhati žganja, sem ga moral dražje kupovati od drugih in ga voziti domov

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje.)

»Rabočaja gazeta« (Delavski list), glasilo socialistov-zvezincev piše: Kje je Petrograd? V Rusiji ali v Vzhodni Prusiji, ali morda v Galiciji, zasedeni z rusko armado? Težko je komu reči, da v Rusiji. Zakaj, kdo more trditi, da je Petrograd prestolnica svobodne revolucionarne Rusije? Kje je ta svoboda? Vso dušo petrogradskih prebivalcev so »zmagovalci« zagrdili, zaplivali in zateptali. Zadušena je svobodna beseda čimpejsja, ječe so polne teh, ki so neustrašno in požrtvovalno izpolnjevali voljo naroda. Grožnje s smrtno kaznijo, z gladom in strelom na naslov nezadovoljnih, nasilstva nad sudnicami (ženski bataljoni smrti), divje klanje neoboroženih in nezaščitnih oficirskih pripravnikov... In to je revolucija? In svoboda? In celo socializem?

Glasilo znanega ruskega socialista Plehanova »Edinstvo« piše: Kot glavarji današnjih upornikov se pojavljajo v zelo mnogih primerih osebe več ali manj temne preteklosti. Na odgovorna mesta so imenovani oboževalci prejšnjega carskega policijskega režima. Tako je bivši prosluli policijski pristav Muravjev bil naznanen glavnim revolucionarskim poveljnikom za obrambo Petrograda, bivši carski pokrajinski načelnik Mitrofanov je postal predsednik vojnove-revolucionarnega komiteta v Samari itd. »Glavorezi« raznih vrst, kalibrov in odtenkov korakajo pred nezavednimi množicami in jim pri najmanjši nezadovoljnosti vžigajo zverska čustva v smer razrušenja. Za njimi ni revolucija, ampak surova, divja, živinska sila izgubljene tolpe, ki se boji in čuti, da ji je slabo, da je krog nje nevarnost, ne vidi rešitve, ne ve, kje iskati krivcev in meče brez vsakega premisleka vse v eno mavho: liče in buržuje, začasno vlado, revolucije in svoboda.

Zelo nesposlljivo piše o nekaterih glavarjih upora socialistični »Drug narod« (Tovariš naroda) in še nekateri socialistični listi.

Ko sem se z nekaj stavki na temelju poročil v »Ruskojemu Slovu« dotaknil boljševiškega preobrata, naj se povrnem v mislih zopet v Berdjašk ob Azovskem morju in nadaljujem z opisovanjem dogodkov, kakor so se v glavnem vršili oziroma kakor sem jih doživel v novembru in decembru leta 1917.

5.

Ljubosumnost! Kako čudna lastnost je to, vendar dar jo menda pozna vsak, kdor je kdaj resnično ljubil.

Nikoli nisem imel povoda, da bi ljubosumil nad svojo ženo, saj vem, da mi je ostala zvesta v vseh borbah in tegobah življenja. Toda ker sem jo ljubil, sem se bal za njo in ker sem se za njo bal, sem postal ljubosumen.

K meni je pričel zahajati neki Ličen, krepek in dovlepa dedec, sicer precej robat vendarle zabaven in zgovoren. Majhen, zajeten s spoščenim, smečnim obrazom, dolgimi, suhimi ušesi in po glavi ves polizan, ni napravil posebno dobrega vtisa. Menda je največ skrbi posvečal svojim posvajalnim lasem, ki so se mu vedno sprileti kakor zlepljeni držali skupaj tvoreči blestečo črno streljico na njegovi glavi.

Možakar je ljubil whiskey in je bil preveč domač pri nas, zlasti se je laskal moji ženi, ki ga ni mogla trpeti. Enkrat sem slučajno čul njegovo osladno govorenje napram nji in tedaj sem postal ljubosumen. Pričel sem se bati, da mi družice ne premoči in ne odpelje, čeprav sem vedel, da me ima Pepca rada.

Večkrat sem se nepričakovano hitro vrnil domov. Ličana nisem skoraj nikoli našel, če pa je bil pri nas, se je sam dolgočasil pri svoji čaži whiskeyja.

Naposled sem ga hotel nekega dne kar nahnuliti in ga napoditi, toda premislil sem se, ko sem se spomnil, da me lahko naznani.

Sicer so Ličani dobri in pošteni ljudje, a ta ni bil, saj je povod med dobrimi mnogo slabih. Menda je spoznal, da je boljše če izostane, ker je vedno redkeje prihajal in potem kar za nekaj tednov nehal prihajati k nam.

Boljševiška oblast ni zasegla naenkrat vse Rusije. Minuli so tedni, da meseci, preduro se prevzeli vse mestne in podeželske občine v svoje roke boljševiški sovjeti. Zlasti v Ukrajini, ki si je priljučila tudi Berdjansk, so stopali na dan sovjeti le polagoma. Do Novega leta 1918 je šlo v Berdjanskem okraju nekako vse po starem naprej, kakor za životačasne začasne vlade.

Omenil sem že, da me je okrajna uprava sprejela v svoj šolski oddelek. Najprej sem bil zaposlen v skladišču za šolske potrebščine. Na upravi so imeli šolske knjige, zvezke in drugo za ves okraj. Pred začetkom šolskega leta smo začeli razpošiljati knjige in drugo na vse šole Berdjanskoga okraja.

Ko je bilo to delo dovršeno, so me vzeli v pisarno. Znal sem ruščino že precej dobro, vendar ne toliko, da bi svobodno razpolagal z njo. Precej spretno sem že pisal na pisalni stroj. Največ pa sem imel opravka z razmnoževalnim strojem. Razine okrožnice, namenjene šolam, kakor tudi obširna poročila o stanju šolstva in učiteljsva v okraju smo pomnoževali na šapirografu. Nekaj časa sem vodil tudi pravilni zapisnik.

Šolski oddelek okrajne uprave je imelo v rokah učiteljsvo. Načelnik oddelka je bil Peter Pavlovič, v pisarni so bili še zaposleni: Nikolaj Davidovič, Ana Šestopalova, Leontij Dimitrijevič in še drugi, ki jim imena že več ne vem. V urad smo prišli zjutraj ob 8. Okrog devete je načelnik oddelka, Peter Pavlovič obšel vse oddelke, se pozdravil z navzočimi in vsakemu posebej podal roko. Večkrat na dan je klical k sebi posameznike in dajal navodila. Nikdar ni nikogar nagovoril z »gospodom« in priimkom, temveč vedno samo z imenom in imenom očeta. Tudi mene je dosledno nazival: Franc Francovič. Pri tej priliki naj omenim, da je tudi bivši car v svojih odlokih ministre ogovarjal na isti način.

Na okrajni upravi smo delali do poldneva, ob dveh smo začeli znova in končali ob 6 zvečer. Pozimi je bil popoldne za vse v pisarni nastavljen na razpolago dober čaj. Pred vno — tako mi je dejal Peter Pavlovič — ko so bile razmere ugodnejše, je dobivalo uslužbenstvo okrajne uprave poleg čaja celo klobase in kruh in tudi sladko pecivo.

V Berdjansku, kjer je bilo več gimnazij in realk, so osnovali pri vsakem srednješolskem zavodu tako zvani »roditeljski komitet«, ki je zbiral podpore za revne dijake in dijakinje. V rokah imam »kvintacije (potrdilo) članice roditeljskega komiteta« A. Šestopalove, ki potrjuje, da sem tudi

jaz daroval 1. novembra 1917 za označen namen 3 rublje. Toliko sem se namreč zavezal, da bom dal revnim dijakinjam berdjanske prve ženske gimnazije od svojega »žalovanja« (plače) vsak mesec.

V novembru in decembru 1917 sem imel stanovanje in hrano še vedno na »pitatelem punktu« (zavetišču). Okrajna uprava mi je v novembru zvišala mesečno nagrado od 12 na 40 rubljev. Dovolj tedna vsota, saj je uprava plačevala zavetišču zame tudi stanovanje in hrano in na prošnjo sem dobil celo kratko toplo suknjo in nekaj spodnjega perila.

Hrana na »pitatelem punktu« ni bila vedno enako dobra. Temu pa ni bila kriva okrajna uprava, ampak debela oskrbnica, ki je preveč skrbelo zase in za svojega hišnega »prijatelja« nekoga visokošola, ki je pa menda šolo na klin obesil. Oskrbnica je bila ločena od svojega moža, ki je živel nekje na Kavkazu. Moral je biti precej bogat človek, zakaj štel se je za posestnika štirih večjih hiš. Kakšen je bil on v drugih pogledih, ne vem, za njo pa vem, da je bil za »jo« v polni veljavi znani »močvirni« ruski »šlager«: Od Tiflisa do Kavkaza itd. Rusi in tudi naši, ki so bili tam, se bodo morda še spomnili, kako se ta »pesenica« nadaljuje in konča.

Dve, tri o Abesiniji

Abesinija meri 1 milijon 120 tisoč kvadratnih kilometrov in je skoraj štirikrat večja od Italije. Leži v najsevernejšem delu vzhodnoafriške planote in nima izhoda k morju. Visoko planoto tvorijo velike strmine, katere pretirajo globoke doline. Vodovje je proti severu, vzhodu in jugu precej skromno, v deževnih časih preplavljajo zemljo močvirne reke, drugače pa so struge suhe. V državi so velika ležišča železa, premoga, žvepla, bakra in drugih kovin, ki pa se ne izkoriščajo. V novjšem času so našli tam tudi velike količine nafte, petroleja, ki prekašajo celo vrelce v Mozulu. Baš za te vrelce v Abesiniji gre predvsem boj in Italijani se ljutijo nad Angleži in Amerikanci, ki hočejo pokupiti ves petrolej.

Vreme je južno. V višinah nad 2500 m vlada zima, v nižinah poznajo namesto zime letno

deževno periodo, ki traja od junija do septembra. Na jugu imajo dve deževni periodi. Rastlinstvo je bujno razvito, tudi živalstva ne primanjkuje: antilope, žirafe, cebre, bivoli, noji so kaj pogosti prebivalci teh krajev.

Prebivalstva cenijo od 6 do 12 milijonov. Od teh je 3 in pol milijona Amharov, 5 milijonov Galov, 1 milijon črncev Somalijcev in milijon in pol črncev Sudancev. Veroizpovedi so abesinski rodovi etiopsko-krščanske, v glavnem mestu Addis Abebi ima svoj sedež cerkveni poglavar, ki se imenuje patriarh. Državni jezik je amharščina, poleg tega pa obstoji nesebroj narečij. Prebivalci se ukvarjajo predvsem s poljedelstvom in živinorejjo, industrije ne poznajo.

Vsega skupaj ima Abesinija komaj 730 km ozkotirne železniške proge, katero so zgradili Francozi in jo tudi upravljajo. Promet se povzema vrši s karavanami. V starem veku je Abesinija pripadala Egiptu, od 4. stoletja dalje pa je samostojna. V 18. stoletju je razpadla oblast abesinske kraljevske družine, država se je razdelila med posamezne poglavarje. V desetletju 1880—1890 je Abesinija izgubila važne obrobne pokrajine, katere je morala odstopiti Angliji, Franciji in Italiji. Leta 1896 je abesinski cesar Menelik pri Adui premagal maloštevilne italijanske čete, za njim se je postal prestola sedanji cesar Haile Selasie, ki slovi kot odločen vladar.

Ziviljenjske razmere so v Abesiniji še sila preproste. Cesar se trudi, da odpravi še obstoječe suženjstvo. Mnogo preglavic mu delajo sovražnosti mnogih abesinskih plemen, ki so sila bojovita.

Evropa danes steguje svoje roke po tej afriškani zemlji in afriškanskem ljudstvu. Ali je pri tem njenem stremljenju vodi želja po abesinskem bogastvu ali po izboljšanju abesinskih življenjskih prilik, bo lahko soditi po izidu započete igre z orožjem.

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

m) Denarno gospodarstvo.

Vrednost sovjetskega denarja je prisilna, zlasti odkar je bil strogo prepovedan vsak izvoz ali uvoz sovjetskih bankovcev (l. 1926.). Ker je kupna moč denarja daleč pod uradnim kurzom, je draginja v prostem prometu neznosna. Vsa trgovina z inozemstvom se vrši v valutah dotičnih držav, zasebniki pa teh valut seveda ne dobe. Obtok denarja je znašal (v milijonih Rub.):

Leta 1922 bankovcev za 1063,4, kovanega denarja in drž. papirjev 907,4, skupaj 1970,8;

leta 1930 bankovcev za 2130,3, kovanega denarja in drž. papirjev 2133,3, skupaj 4263,9;

leta 1932 bankovcev za 2766,8, kovanega denarja in drž. papirjev 3097, skupaj 5766,5.

Kakor je videti iz teh števil, obtok denarja jako hitro narašča (l. II. 1933 že na 6825 milj. Rub.) in daleč, daleč prekaša petletne načrte, ki so predvidevali za leto 1932 denarnega obtoka komaj 3200 milj. (l. 1929/30 se je zvišal n. pr. za 1621,7 milj. Din, načrt je pa predvideval le 415 milj.). Tako se vrši tam v resnici že nekaka inflacija, proti kateri so sovjeti brez moči. Ko so skušali n. pr. jeseni l. 1930 zavreti to naraščanje, so ostali delavci brez plač in posledica je bila še slabša. Draginja je stalno naraščala in dne 1. februarja l. 1932 so morali celo cene v kooperativah jako povečati (živila za 25—75%, čevlje za 40—45%, obleko za 209% itd.), kar je še bolj poslabšalo položaj delavstva. Sovjeti so namreč nasilno vzdrževali tečaj svojega červonca, a njegova vrednost je vedno bolj padala. Leta 1924 je bil

vreden červonec v inozemskih bankah še 21,6 nemških mark, leta 1931 pa komaj še 11,68.

Denarno gospodarstvo tvori tudi temelj državnega gospodarstva, čegar naloga je dobiti iz narodnega gospodarstva sredstva za lastne potrebe. Ker pa socialistična država sploh ne pozna zasebnega gospodarstva, je narodno gospodarstvo istovetno z državnim gospodarstvom, ki ima danes v sovjetski Rusiji obliko državnega kapitalizma. Izprva so boljševiki mislili, da bo v njih državi državno finančno gospodarstvo sploh izginilo, v resnici je pa zavzemalo tem večji obseg, čim bolj je prevzemala država vse gospodarstvo v svoje roke. Država je postala sčasoma edini kapitalist in postaja edini podjetnik, zato tudi le država sama vpliva na ves gospodarski razvoj. Ta vpliv se vrši na ta način, da skuša država osredotočiti v svojih rokah čim večji del vsega narodnega dohodka in ga potem usmeriti v smislu svojega gospodarskega načrta v tiste panoge, kjer smatra to za potrebno. Finančna politika je socialistični državi tako le sredstvo za doseg njenih gospodarskih, socialnih in političnih ciljev. Socialistična država ima tudi mnogo več možnosti dobiti sredstva za izvajanje svojih načrtov. Dočim krije kapitalistična država svoje potrebe predvsem z davki na zasebno gospodarstvo, je pa socialistični na prosto razpolago sploh vse gospodarstvo, pri čemer je v bistvu vseeno, kakšne oblike se poslužijo: davkov, prisilnih posojil, cen potrebščin ali česar koli. Značilno za socialistično gospodarstvo je le eno, da namreč stremi za čim prejšnjim uničenjem vsega zasebnega gospodarstva. Ker zavisijo po materialističnih naukih vse politično in socialno življenje le od gospodarskega razvoja, stremi komunistična država seveda za tem, da postane čim prej sama absolutna gospodarica prav vsega gospodarstva, obenem pa tudi za tem, da dobi iz vsega gospodarstva čim več

RAZNO

Letna plača angleškega kralja. Ker si je angleški kralj Jurij vsied krize od leta 1931 sam znižal svojo plačo za 50.000 funtov šterlingov letno, bo sedaj, ob izboljšanih razmerah njegova civilna lista zopet znašala polno vsoto. Angleški kralj in kraljica dobivata na leto 470.000 funtov šterlingov, kar znaša 30-krat koliko, kot plača amer. predsednika Roosevelta; ostali člani kraljeve družine dobivajo pa po 575.000 dolarjev letno.

Delavci v Nemčiji so imeli po uradnih podatkih povprečno tedensko plačo leta 1929 54,10 mark, 1933 35 mark in 1934 22,50 mark. Medtem so pa bili uvedeni novi davki, prispevki za hitlerjevsko stranko ter je dražina narasla povprečno za 30 do 40%.

Rudnik za 50.000 Din. Pred nekaj leti je začel v težko eden največjih premogokopov v Hrvatskem Zagorju, to je Jelena v Starem Sobovcu. Rudnik je začel v konkurzu, ki je trajal nekaj časa. Lani je bila družba za prevzem rud-

DOBRO ČTIVO

k Tri nagrobnice za moški zbor je v spomin smrtne obletnice našega rajnega kralja uglasbil g. Lovro Hafner. Dobe se za ceno 2 Din v Jugoslavanski knjigarni v Ljubljani. Priporočamo.

k »V valovih bolesti«, žaloigra, je izšla v novi pomnoženi nakladi. Vsečina je bolestna in romantična obnem. — In prav ta zmes tako prija ljudski duši. Andrej in Olga se idealno ljubita. Marijan — Andrejev tekmeec — in Rajmund — njen oče — se zoperstavljata. Že menita Andrej in Olga po srečno prostanih zaprekah, da sta na cilju. Tedaj zvesta iz ust umirajočega očeta Rajmunda, da sta brat in sestra. Razvoj dejanja se pravilno stopnjuje in znižuje. Potek dejanja je jasen, a vendar dovolj napet, da je igra vsekozi zanimiva. Iz vsega dela veje silna ljubezen do gorske narave. Jezik je mehak in sočnat. Zaloigra je sposobna za življenje. — Igra, ki ima 4 dejanja, rabi 8 moških in 10 ženskih igralcev. Scenerija: soba in planina. — Knjigo razpošilja: Pavel Bohnar, Senčur pri Kranju.

k Vkuhanje (konserviranje) sadja in zelenjave za zimsko meseca je sedaj najvažnejše opravilo naših gospodinj. Nov pomnožen in izpopolnjen natis knjižice »Sadje v gospodinjstvu«, ki ga je priredil M. Humek, daje vsaki gospodinj in kuharici obilo važnih nasvetov in navodil kako ji je ravnati s sadjem in zelenjavo pred vkuhanjem, kako pravilno sadje in zelenjavo za konzerviranje, kako ji je ravnati s posodo za vkuhanje, s steklenicami itd. V knjigi dobi navodila, kako pridelujemo razne sadne mezge, marmelade, sadni sir, sadne sokove, brezalkoholne pijače. Drugi del govori o konzerviranju zelenjave v kisu ali slanici, o konzerviranju s sterilizacijo in neprodušnim zapiranjem v steklenicah ter sušenjem zelenjadi in sadja. Knjiga obsega 100 strani besedila, ima nad 90 slik in več 84-vastih prilog ter stane nevezana 24 Din, vezana 32 Din. Založila Jugoslavanska knjigarna v Ljubljani. Knjigo toplo priporočamo vsem gospodinjim, gđ. pomočnicam in kuharicam.

k Karmel na Selu pri Ljubljani je izdal novo knjižico »Moja pot je varna«. Vezana 18 Din, broširana 10 Din, brez poštnine. Brez dvoma najlepše, kar imamo doslej o Mali Tereziji. Knjižica bo njenim častilcem zelo dobrodošla. Črpali bodo veliko

Pozor!

Blago za posteljino, moško, žensko in otroško perilo, madrace, pokrivače, zavese, preproge, linolet, perje in vato Vam nudi po skrajno nizkih cenah

TRGOVSKI DOM
Siernecki
TOVARNA PERILA • TI • CELEK

Celje št. 19

Prepričajte se sami o ogromni izbiri ter naročite še danes vzorce in cenik, kar prejmete brezplačno!

duhovno korist, ker je vsaka stran roža Terezikinih večnostnih gredic. Toplo priporočamo

k Igra »Ljubavi cvet je zamorjen« po priljubljeni Jakličevi povesti »Janez v Visokega« prirerjena za odr. je tiskana. Izvod knjige stane 25 Din. Igra je mogoče prirediti na vsakem odru in ji je uspeh zagotovljen. Knjigo razpošilja založnik Ivan Mohor, Senčur pri Kranju št. 53.

n Prosvetnim društvom pošilja narodno igro s petjem: »Crna žena«, Redenišek Ivan. Domžal. Igra priporočamo!

n št Janž na Dravskem polju. Prosv. društvo vabi vse svoje člane in prijatelje, kakor tudi vsa sosednja društva k svečani proslavi 30 letnice obstoja. Ta jubilej bomo praznovali v nedeljo dne 13. okt. ob pol 3 pop. v društveni dvorani z vprizoritvijo naše narodne igre: Nastopilo bo tudi domače pevsko društvo Uvodno besede pa bo govoril g. prof. dr. Jeraj iz Maribora. Z veliko udeležbo bomo najlepše dokazali, kaj nam je bilo društvo v vseh tridesetih letih in nam bo še vnaprej: naše žarišče prosvete je naše društvo!

Za kratek čas

Čudne reči se gode. Profesor Integral stopa zamišljeno po cesti. Na levi nogi ima rjav čevelj, na desni pa črn. »Za Boga, kaj pa to pomeni,« ga ustavi kolega. »Ali pa veste, kaj je na tem najzanimivejše? Da imam doma še en tak par.«

Prav je storil. »Kako se je izučil Demostenes v govorništvu?« — »S tem, da se ni oženil.«

Zadnji poskus. »Včeraj sem svoji zaročenki odkril svo preteklost.« — »No in? ... Sta se razšla?« — »Kaj šel Prav nič n' pomagalo; čez tri tedne bo poroka.«

V Ribnici pride v gostilno tujec in si naroči za večerjo pol pečenega piščanca. Ker dolgo ne dobi zahtevanega, pokliče gostilničarja: »Hej, kaj pa je z mojo večerjo? Koliko časa bom pa še čakal nanjo?« — »Samo toliko časa, da pride kdo in naroči še drugo polovico piščanca. Kaj mislite, da bomo samo polovico piščanca zaklali?«

Izdal ga je. »Ali bi mogla govoriti s gospodom šefom?« Knjigovodja: »O, prosim, prosim, gospa. Mlade in lepe dame vidi naš šef vedno zelo rad.« Dama srdito: »Tako? Sporočite mu, da bi rada govorila z njim njegova žena.«

nika v najem, ni pa se oglašil nihče in končno je konkurzni upravitelj zahteval dražbo za prodajo premožokopa. Na prvi dražbi, ki je bila lansko zimo, ni bilo nobenega dražitelja. Letos sta bili dve dražbi. Tudi na drugi ni bilo nobenega dražitelja, pač pa je bil na tretji dražbi rudnik prodan za malenkostno ceno 59.000 Din. Premožokop je kupila »Mirna« (delniška družba za premogok. indust.). Rudnik je bil v času konkurza ocenjen na 527 tisoč Din, v resnici pa je vreden še danes mnogo več, ker ima mnogo inventarja in bogate žile prvovrstnega črnega premoga. — Pred nekaj leti je bil rudnik ocenjen na več milijonov Din, toda rudnik je medtem zaradi zapuščenosti precej propadel. Rudarji Hrv. Zagorja pa pravijo, da jim je vseeno, kdo je rudnik prevzel, glavno je, da pride v podjetne roke, tako, da bi tudi oni dobili delo, saj žive v najbolj revnem delu Hrvatskega Zagorja.

Znato so se ojažile levčarske stranke pri radnih občinskih volitvah na Holandskem.

sredstev za nadaljnjo smotreno izgraditev svojega socialističnega gospodarstva. Zato v nasprotju s kapitalističnimi državami tudi uporabljajo pretežni del svojih dohodkov za nadaljnje gospodarske investicije, pri čemer nalaga prebivalstvu najtežje žrtve ter ga tolaži le z bodočim rajem

Bistvo vsakega socialističnega gospodarstva je strogo natančno gospodarstvo, ki pa zopet temelji na enotnem finančnem načrtu. Naloga tega je predvsem prinesiti v državno finančno gospodarstvo in s tem posredno v vse gospodarstvo sploh čim večji red in smotrenost. Finančni načrt je poizkus ustvariti za eno leto celoten program za vse dohodke, ki jih je mogoče dobiti iz vsega narodnega gospodarstva ter za njih uporabo. Zato je seveda prevažno sredstvo vse državne politike, saj ravno s finančnim načrtom usmerja vse gospodarsko in socialno življenje. Do leta 1931 j. esocializacija sovjetske Rusije že toliko napredovala, da je tvorilo zasebno gospodarstvo komaj še eno četrtino vsega narodnega dohodka. Tri četrtine so pa vrgla že državna industrija, trgovina, promet, banke itd., toda sovjetska država išče kritje za svoje potrebščine v prvi vrsti v kmetijstvu.

Finančni načrt sovjetske države je prav za prav investicijski načrt v svrhu industrializacije države in ob jema vedno večji del vsega narodnega dohodka, kar je znamenje naraščajoče socializacije vsega gospodarstva. Dočim je vseboval n. pr. l. 1928/29 finančni načrt šele 46.3% vsega narodnega dohodka, je poskočil ta odstotek l. 1931 že na 82.8, a leta 1932 cel ona 87.4. Toda pri sestavi in izvajanju teh finančnih načrtov se pojavljajo od leta do leta večje težave, ker je vedno težja razmejitev med proračunskimi sredstvi gospodarskih organizacij. Za l. 1931 je predvideval n. pr. finančni načrt tele dohodke (v milij. Rub.):

1. dohodki socializiranega gospodarstva	13.89
2. davki	11.28
3. dohodki iz drž. zavarovanja	2.66
4. sredstva, zbrana od prebivalstva (posojila in drugo)	3.88
5. razni dohodki	0.70

Skupaj 31.91

Temelj finančnega načrta tvori vedno proračun, ker je ta tudi najzanesljivejši. Obsega okroglo dve tretjini sredstev finančnega načrta (za l. 1932 n. pr. 27.5 milijard od 43). V svojem področju izpolnjuje iste naloge kot finančni načrt v vsem gospodarskem sistemu. Sovjetski proračun obsega četverni program, in sicer:

- a) davčno in posojilno delovanje tekem ene proračunske dobe;
- b) državni delež na dobičku izven proračuna stoječega državnega pridobitnega gospodarstva;
- c) finančno poslovanje državne uprave;
- d) financiranje gospodarstva s pomočjo proračuna.

Sovjetski proračun je bistveno različen od proračunov drugih držav, kajti navezan je vedno bolj na donos državnega gospodarstva. Njeova posebnost je tudi v tem, da vsebuje proračun za vso državo, kajti niti posamezne zvezne republike, kaj šele drugi »avtonomni deli nimajo lastne proračunske samostojnosti (za enkrat le še nekaj lastnega proračuna), ki je glavni znak samouprav v demokratičnih državah. Ker sovjetska Rusija pravih samouprav sploh ne pozna, gre stremljenje za tem, da se proračuni celo najnižjih upravnih edinic (občin) sploh odpravijo. Politični centralizem namreč koraka vedno roko v roki s finančnim centralizmom in se razteza od tod potem na vedno nova in nova področja.

Pozabite KURJA OČESA v 3 minutah

Odstranite jih naslednji dan

Ako Vas kurja očesa tako peko in bole, da ste že napol blazni od muk, tedaj pomohite vneta in bolne noge v toplo vodo, kateri ste dodali toliko Saltrat Rodella, da je dobila videz mleka. Kakšno olajšanje v najkrajšem času! Sproščeni kisik raznosi zdravilna sol v globoko znojnice ter oblažuje in ozdravlja kožo in kožno tkivo. Bolečine prenehajo, odtok krvi pa se uredi, da se popolnoma dobro počutite. Kurja očesa se omehtajo do korenin, da jih lahko odstranite že naslednji dan. Trda koža in otekline popolnoma izginejo. Lahko nosite čevlje manjše za celo številko. Saltrat Rodell je napredni po neznatni ceni v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Brinje, fige in rozine za žganjekuho
oddaja po najnižji ceni
Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska 6

Na osnovi oporoke pok. g. Koslerja Josipa vršim prodajo zemljiških parcel njegovega posestva v Lipah št. 15 kat. obč. Trnovsko predmestje in kat. obč. Tomišelj pod ugodnimi pogoji iz proste roke.

Vsa pojasnila v pisarni Pleiweissa Karla, javnega notarja v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 2.

Ogled zemljiških parcel na kraju samem v Lipah št. 15, dne 20. okt. 1935 ob 10 dopoldne.

Pleiweiss Karl, javni notar.

„TRIGLAV“ - industrija perila in oblek - Ljubljana
Lastnik **J. OLUP**

Za jesen in zimo, ako želite sebe in svojo družino dobro, poceni in toplo obleči, pridite in se prepričajte v poslovnih prostorih **Stari trg 2 - - Pod Trančo 1**
Kolodvorska ulica 8

Obleka in perilo se izvršuje po najnižjih cenah tudi po meri in po najnovejši modi.
Trgovci znaten popust

Vse vprašuje

kje dobim lep modern
klobuk ali čepico.
Najnovejše oblike in prvovrstne
kakovosti pri

Mirko Bogataj, Ljubljana, Stari trg 14

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov ozdroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Rabim gospodinjo

k večji družini v lepem kraju na Gorenjskem. Vešča mora biti samostojnega gospodinjstva ter vsaj nekoliko znanja in veselja do kmetijstva. Prednost imajo že nekoliko starejše in one, ki so že samo-tojno vodile. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Le resne ponudbe na upr. Domoljuba pod značko »Dobra gospodinja« št. 12220.

Slamozračnice, gepelje, stiskalnice in mline za sadje pluge in brane, kotle za žganjekuho in živinsko krmo, jermena, štedilnike, železne peči, vodovodne cevi, črpalke za vodo in gnojnice, ves stavbni material, nudi najugodnejše trdka

Fr. Stupica, Ljubljana

Gospodarska cesta 1. Zeloga potrebščin za čebelarstvo, mlekarstvo in sadjarstvo. - Nakup starega železa in drugih kovin. Monopolna zaloga razstreljiv, vžgalnih kapi in vrvice

Živalna stroja

levoročna »Singer« poceni napredaj, Jenko, trgov. usnja, Medvode.

Rabljena kolesa

ženska in moška po zelo nizkih cenah dobite v Ljubljani pri »Promet«. Nasproti Križanske cerkve (tudi v nedeljo dopoldan na ogled).

Krojni točaj

za šivilje in nešivilje priredi edina v tujini diplomirana strokovnjakinja. Poučuje po najmodernejšem a prav lahkem sistemu. Prijave do 21. okt. Jožica Kumelj, specialna prikojevalnica, Zldovska ul. 3, Ljubljana.

Jabolka, kislja, tresena za mošt, vsako količino nudim po najnižji ceni Renier, Podčetrtek.

Dve kravi ena s teletom, druga bo telila v 1 m. secu, težki 400 do 500 kg, prodam. Valentin Babnik, Glince, — St. Vid nad Ljubljano.

Fige za kuhanje žganjka, letošnje, dalmatinske zelo sladke, ima zopet v zalogi po nizki ceni Jos. Oražem, Moste.

Vložno knjigo

podeželske posojilnice kupim. Ponudbe upravi Domoljuba pod »Denar« takoje 12222.

Kmetje pozor!

Uspešno in poceni uredi gospodarske razmere, uvede kmečko zaščito, preskrbo posojila itd.: Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva c. 7, II. nadstr.

Vedno cenejše

si nabavite vse oblačila, perilo itd. pri Preskerju Sv. Petra cesta 14.

n Družba sv. Rafaela za varstvo izseljencev v Ljubljani sklicuje tem potom v smislu družbenih pravil svoj redni občni zbor, ki se vrši v četrtek, dne 24. oktobra 1935 ob 16 pop. v Delavski zbornici v Ljubljani, Miklošičeva c. št. 22 a. Na ta občni zbor se vabijo vsi člani Družbe sv. Rafaela in vsi dobrotniki in prijatelji izseljencev. Predsednik.

Suhe gobe jurčke, brezovke, lističe dalje **stol in deteljno seme** kupuje po najvišji ceni **Sever & Komp., Ljubljana**
Gospodarska cesta 5.

Zahtevajte brezplačen o s i k i
**Tudi Tebe
že zebel!**

NEVERJETNO —
a vendar je res, da dobiš: moški pulover brez rokavov za Din 19,-, s rokavi za Din 20,-, flanel-srajco za Din 19,-, sp. hlače za Din 10,- do 15,-, otč. dežnik za Din 25,-, moški dežnik za Din 22,-, ženski dežnik za Din 36,-, aktovko za Din 35,-, britni aparat s klisto za Din 6,-, čopič za britje za Din 2,-, lasostrilnik za Din 19,- itd. itd.

IVAN SAVNIK — KRANJ 15

Brinje, fige in rozine za žganjekuho se zopet dobe pri tvrdki **FRANC POGAČNIK d. z. o. z.**, Ljubljana, Tyrševa cesta 33 **JAVNA SKLADIŠČA (Balkan).**

Tvrdba

F. I. GORIČAR
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

sporoča cenj-nemu občinstvu, da je vsemu manufakturnemu, modnemu in konfekcijskemu blagu **globoko snížala ceno.** Poleg tega pa je uvedla tudi cenejše vrste manufakturnega blaga tako n. pr. nekaj vrst:

Jako trpežna črtasta flanela šir. 76 cm . . . Din 5-50
Trpežni oksfordi in cejfrji šir. 76 cm . . . > 5-50
Rjava kontenzina. šir. 76 cm . . . . . > 4-50
Bela kontenzina in šifoni . . . . . > 5-50
Tiskovine za predpasnike Din 6, 8, najboljša 10—
Voleno blago za damske oblike Din 18, 22, 24—
Blago za plaščje in kostume šir. 130 cm Din 25—

Vse te vrste blago je v kvaliteti dobro ter ga lahko kupite od kosa v poljubni količini. — Vabimo v s k nakupu v naši tvrdki, kjer se boste prepričali o dobrem blagu in nizkih cenah.

Damske plašče, obleke in suknje za jesen in zimo nudi ugodno (drž. uradni-kom tudi na obroke) **oblačilnica za Slovencije** **LJUBLJANA, Tyrševa c. 29** (hiša Gospodar. zveze) Do preklica vzamemo v račun hranilno knjižico članice Zadr. naše zveze.

V toli. Učitelj: »Mihec, povej nam, kaj je mavrica?« — »Mavrica je znamenje g. učitelj.« — »Kakšno znamenje?« — »Da lahko zapremo dežnike.«

FIGE, ROZINE IN BRINJE

nudi najcenejše **SEVER & KOMP. LJUBLJANA** Gospodarska c. 5

Izprememba. »Ali si že dolgo znaš e to blondinko?« — »Tri mesece.« — »Ona pa pravi, da se poznata že leto dni.« — »Da, toda takrat je bila še črnolaska.«

Kranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v Kamniku
Šutna šte. 22 (v lastni hiši)

Hranilne vloge obrestuje po dogovoru do 5%
Jamstvo presega večkratno vrednost vseh vlog.

V vsako hišo Domoljuba!